

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

Απόστολος Πιερρής

*Ανατολική Μεσόγειος
και το Κεντρικό Σύστημα της Ιστορίας*

ΚΛΑΣΣΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΣΕ ΕΠΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

*(Για διάφορο χρήση από μεμνημένους της Αιωνιότητας
και αδαείς «ειδικούς» της Καθημερινότητας)*

23 Φεβρουαρίου 2021

*

Β' ΕΚΔΟΣΗ

(Με Συνάρτημα Ανάπτυξης και Σύνθεσης)

Rejuvenatio versus Reset

Ο Θάνατος της Ευρώπης και η Ανανέωση του Κόσμου

16 Νοεμβρίου 2021

*

Γ' ΕΚΔΟΣΗ

(Με Διαχρονικά Επίκαιρη Προσθήκη)

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΜΗΛΙΑΚΑ

Διάλογος περί Γεωστρατηγικής

ή

ο Νόμος της Δύναμης στην Ιστορία

16 Μαρτίου 2022

La politique de toutes les puissances est dans leur géographie

M. Ναπολέον προς τον Βασιλέα της Πρωσίας, 10 Νοεμβρίου 1804,
Correspondance de Napoleon 1er, Paris, 1862, X, 60, No. 8170

«Με την εγκαθίδρυσι Οικουμενικού Μονοπόλου, οι διαδικασίες ολοκληρώσεως των περιφερειακών πεδίων εν συντονισμό προς το παγκόσμιο δυναμικό σύστημα ενεργοποιούνται, εντείνονται και επιταχύνονται. **Το μέλλον ανήκει στις δυνάμεις που αναλαμβάνουν ως κατευθυντήρια στρατηγική προτεραιότητα την επανασυγκρότησι των γεωπολιτικών χώρων των εις ολοκληρώσεις κατά τα όρια συνολικής τοπικής συνάφειας – και που δρουν ενεργά προς την κατεύθυνσι αυτή. ... Η Δύναμις που εργάζεται υπέρ της ολοκληρώσεως του πεδίου συναφείας της αρέται ηυξημένο δυναμισμό από την δυναμική του όλου πεδίου το οποίο εκφράζει. Αντιθέτως, Κράτη που λόγω αδυναμίας ή σφαλεράς κρίσεως αντιτίθενται εκ προθέσεως ή εκ των πραγμάτων σε περιφερειακές ολοκληρώσεις των συνοικειωμένων χώρων στους οποίους ανήκουν, ακολουθούν τροχιά περιθωριοποίησεως και περαιτέρω υφέσεως της λειτουργικότητάς των».**

«Στην περίπτωση του Βαλκανομικρασιατικού πεδίου με τις ευρύτερες δυναμικές του (ενός χώρου ύψιστης ιστορικής ολοκληρωσιμότητας), εντυπωσιακά παραδείγματα θετικής και αρνητικής στάσεως ως προς την ολοκλήρωσή του αποτελούν ιδίως κατά τις τελευταίες δεκαετίες η Τουρκία και η Ελλάς αντιστοίχως. Αναλόγως, η Τουρκία αντλεί δύναμι από την θετικότητα της ταυτίσεώς της προς τον οικείο χώρο της ανερχόμενη την κλίμακα της συνθετικής ισχύος, ενώ η Ελλάς αποδυναμούται δια της αρνητικότητός της εξαντλουμένη στην οικείωση του ασύμβατου»

Απόστολος Α. Πιερρής, *Χώρος και Ιστορία*, Τόμ. Α', 1998, σελ. 37-8, 40-1

I

Το γεωπολιτικό πεδίο της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου με την φυσική ενδοχώρα της έχει σαφή γεωγραφικά, κλιματολογικά και φυτοζωολογικά όρια, και χαίρει ενός απόλυτα μοναδικού πολιτισμικού χαρακτήρα.

Περιλαμβάνεται αδρομερώς μεταξύ του μυχού της Αδριατικής και του Περσικού κόλπου, της Κασπίας και της Καρχηδόνας, των Άλπεων και του Καυκάσου αφ' ενός, της Αραβικής ερήμου και της Σαχάρας αφ' ετέρου.

II

Η Ανατολική Μεσόγειος αποτελεί μείζονα λεκάνη συρροής υδάτων και ανθρώπινης παρουσίας. Κείμενη κατά «μέσην-γη», συνιστά την ανθρωπογεωγραφική εστία της ιστορίας. Η εξαιρετική γεωποικιλότητα της ενδοχώρας της αντανακλάται σε ιδιαίτερη βιοποικιλότητα και σημαίνοντα ανθρωπολογικό πολυμερισμό. Η συρροή της διαφορετικότητας στον ίδιο δυναμικό χώρο, δημιουργεί ένα πλέγμα συνεχών προκλήσεων και αποκρίσεων («challenges and responses»), μέσω του οποίου γεννώνται αποφασιστικής σημασίας ισχυρές ταυτότητες και διακεκριμένες ετερότητες, συλλειτουργούσες όμως στο ίδιο πεδίο ενός σαφώς οριοθετημένου, κλειστού συστήματος. Έτσι ο γεωπολιτικός χώρος της Ανατολικής Μεσογείου εικονίζει την αυτόματη, ευσταθή ισορροπία της εντυπωσιακά διαφοροποιημένης ισχυρής ολοκληρίας ενός φυσικού συστήματος, την αρμονία και θαυμαστή συνέργεια των μερών ενός οργανικού όλου, την πολυσχιδή ενότητα του «κόσμου». Και έτσι, από την άλλη μεριά, ο νευραλγικός αυτός τόπος αναδεικνύεται το κεντρικό σύστημα της ιστορίας.

III

Στην εστία αυτή του ιστορικού γίνεσθαι της ανθρωπίνης ολοκλήρωσης συνέβησαν οι τρεις κοσμοϊστορικές επαναστάσεις που σηματοδοτούν τους ουσιαστικούς σταθμούς της εξέλιξης του είδους. Πρώτη, η Νεολιθική, της χθόνιας γονιμότητας, της σταθεροποίησης του χρόνου στον κύκλο της περιοδικότητας, της εξημέρωσης και εξηρέμησης του ανθρώπου με την γεωργία και τα μυστήρια της μεγάλης Μητέρας, παγγενήτορος φύσης και παντρόφου γης. Δεύτερη, η Μεταλλική, του Κυρίου των Δυνάμεων, η λατρεία της Βιάζουσας Ισχύος, της ευεργετικής τεκτονικής βίας που τέμνει και συναρμόζει το ξύλο εις απαρτισμό τραπέζης και κλίνης, που βιάζει τον άνθρωπο σε μείζονες συγκροτήσεις κοινωνιών και τον συνέχει σε τεράστιες πολυδιάστατες συσσωματώσεις πολλαπλασιαστικές της ενέργειάς του πολύ πέραν της προσθετικής αύξησης της δραστηριότητάς του.

Οι δυο αυτές πρώτες Επαναστάσεις έγιναν στον Μεσανατολικό χώρο του κεντρικού πεδίου, στις παραποτάμιες εύφορες πεδιάδες και στην επιβλητική αλλά άχαρη και φοβερή τραχύτητα των ορεινών όγκων του αντίστοιχα. Η πρώτη γέννησε το χωριό και η δεύτερη έφτιαξε την πόλη και την «αυτοκρατορία» (καμμία ασφαλώς σχέση προς τις Ευρωπαϊκές αποικιοκρατίες).

Η τρίτη, τελεσφόρα και τελεσιουργός, τελειωτική Επανάσταση συντελέστηκε στην νότια μύτη της Βαλκανικής, στο κεχαριτωμένο μεγαλείο της ορεινής Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας, συνεπήρε δε άμεσα το προσεχές περιβάλλον, τον χαμογελαστό, ζωηρό κυματισμό του Αρχιπελάγους και το κραταιό θυμώδες του, υπομειδιών και αυτό στην απειλή του, και την αντίπερα γη της Ασιατικής εκτοξευόμενης χερσονήσου (Ασίας αρχικά στον Ελληνικό μικρόκοσμο, και Μικράς Ασίας στον μεγάλοκοσμο), το Ιωνικό Ηροδότειο κάλλιστο «κλίμα» του κόσμου, και το Ιόνιο από την άλλη μεριά, και τις επέκεινα περιοχές της Κάτω Ιταλίας και Σικελίας. **Πρόκειται για την Επανάσταση του ανθού της Νεότητας, την λατρεία του Κάλλους, την Αιωνιότητα της Τελειότητας, για τον Έρωτα του «Καλού», του «Τέλους», ισχυρότερο και από την γέννα και από τον θάνατο και από τον βιασμό της μείξης και της δημιουργίας. Είναι η ουσία του πολιτισμικού Ελληνισμού.**

Και εδώ, στο ίδιο ευρύτερο γεωπολιτικό πεδίο, φανερώθηκαν εν συνεχεία, και ουσιώθηκαν οι μεγάλες συνθέσεις του Χριστιανισμού και του Ισλαμισμού, φαινόμενα και κατηγορήματα του ίδιου πολυδύναμου χώρου, με την

πνευματική Ορθοδοξία να αποτελεί την κατά την τάξιν του χρόνου νέα αποκάλυψη του Ελληνισμού.

IV

Η συρροητική βασική ιδιότητα του κεντρικού γεωπολιτικού τοπίου της ιστορίας προκαλεί ένα κεντρομόλο δυναμικό πεδίο, το οποίο εκφράστηκε στην ιστορική πραγματικότητα με μια πρωτοφανή ανθρωπογεωγραφική ολοκλήρωση μακρότατης διαρκείας. Η φυσική τάση του πεδίου είναι η ενοποίηση. Από την κατάρρευση του τετραπλού συστήματος ισορροπίας δυνάμεων στον χώρο της Ανατολικής λεκάνης προς το τέλος της 2^{ης} χιλιετίας π. Χ. μέχρι τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο του 20^{ου} αιώνα μ. Χ., η εστία αυτή της παγκόσμιας ιστορίας είναι κατ' ουσίαν συμπεπλεγμένη σε μια ενότητα, με περιόδους έντασης που δεν δυναμοποιούνται από διασπαστικές ροπές, αλλά από ανταγωνισμούς για τον καλύτερο, ισχυρότερο και αποτελεσματικώτερο ενοποιητικό φορέα.

Από την Ασσυριακή αυτοκρατορία, στην Μηδική, στην Περσική, από εκεί στην περιεργή ιδιαιτερότητα της Ελληνικής διαμφισβήτησης (αμφιγνωμία μεταξύ πολιτισμικής ενότητας χωρίς πολιτική ολοκλήρωση αφ' ενός και ατάσθαλης ηγεμονικής προβολής αφ' ετέρου), και γρήγορα από τα Ελληνικά παίγνια στην Μακεδονική κυριαρχία και τον Ελληνιστικό κόσμο, και επί τέλους στην μοναδική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, και εκείθεν κατά αδιάκοπο διαδοχή στην Βυζαντινή και Οθωμανική, - για ένα διάστημα τριών χιλιετιών, το σύνολο της κυρίως ιστορικότητας του ανθρώπου, ο κεντρικός χώρος της ιστορίας παραμένει βασικά ολοκληρωμένος και ενωμένος, όπως θα έδει ως εστία του κόσμου.

(Αντιθέτως, για παράδειγμα, ο Ευρωπαϊκός χώρος χαρακτηρίζεται από μια κεντρόφυγο δυναμική, ώστε να μένει ανολοκλήρωτος για την χιλιετία της ιστορίας του. Τρεις ενοποιητικές προσπάθειες δείχθηκαν αναποτελεσματικές: στην αρχή και στο τέλος, οι Γερμανικές του Α', Β' και Γ' Ράιχ, και ενδιάμεσα, προς το τέλος, η Γαλλική, της Επανάστασης και της Αυτοκρατορίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε μεν εξ αιτίας της μεταπολεμικής Αμερικανικής στρατηγικής στον διπολικό κόσμο, εξελίχθηκε δε, όπως ήταν προβλέψιμο, σε

περιορισμένη επιχείρηση διαχείρισης της Ευρωπαϊκής παρακμής στο νέο μονοπολικό οικουμενικό σύστημα. Αν μείνει κάτι ενοειδέστερο θα είναι μια Γερμανική ένωση. Ούτως ή άλλως η Ευρωπαϊκή φάση της ιστορίας παρήλθε, ζούμε σε μια μεγάλη μεταβατική ιστορική εποχή, που κατ' εξοχήν χρειάζεται κλασική σκέψη για να καταλάβουμε).

V

Ο κατακερματισμός της τελευταίας ενοποιητικής αρχής του κεντρικού πεδίου, της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, συνέβη από εσωτερικό και εξωτερικό λόγο. Ο θεμελιώδης εσωτερικός ήταν η αδυναμία του συστήματος να επανέλθει, να αναβαπτισθεί και να αντλήσει δυνάμεις από την πολιτισμική ιδιοταυτότητα του γεωπολιτικού πεδίου του, από τα βιώματα και την τροπικότητα βίου των λαών του. Αντιθέτως η γραμμή που επικρατούσε ήταν η παρακολούθηση και όσον ενεδέχετο υιοθέτηση των Ευρωπαϊκών συστημάτων. (Η ίδια φενάκη του άκριτου εκσυγχρονισμού ως εξευρωπαϊσμού μαστίζει και το νεοελληνικό κράτος, με παρόμοια καταστροφική κατάληξη). Η αποδοχή αλλοτρίων μεθόδων και πρακτικών ως χρηστικών εργαλείων δεν βλάπτει όσο είσαι ενδρυμένος σταθερά και υψηλά στην οικεία σου ταυτότητα. Αποβαίνει ολέθρια αν συνοδεύεται από ύφεση του τόνου της ταυτότητάς σου. Γιατί τότε το εργαλείο γίνεται τύραννος, εσύ δε χάνεις μαζί με την προσωπικότητά σου και την αποτελεσματικότητα αυτού που μιμείσαι. —

Ο εξωτερικός λόγος διαμελισμού της ενότητας του κεντρικού χώρου ήταν η άμεση και έμμεση επίδραση της Ευρωπαϊκής παγκόσμιας κυριαρχίας. Άμεσα λόγω των διεκδικήσεων κάθε μιας από τις μεγάλες και μικρές δυνάμεις στον πολυδύναμο χώρο, έμμεσα δε εξ αιτίας αφ' ενός μεν της επιρροής που ασκούσαν σε ηγετικές ομάδες των πληθυσμών της αυτοκρατορίας οι Ευρωπαϊκές ιδέες (που κι αυτό πάλι είναι αντίστροφα ανάλογο προς την εντόπιο καλλιέργεια της οικείας παιδείας του χώρου), αφ' ετέρου δε από την προσάρτηση διαφόρων μερών της αυτοκρατορίας προς διαφορετικές μεγάλες Ευρωπαϊκές δυνάμεις για την υποστήριξη των νομιζομένων δικαιών των, και από τον διαγωνισμό των μεγάλων δυνάμεων ποια θα ωφεληθεί περισσότερο από τις υποκινούμενες το πλείστον διεκδικήσεις των μερών.

Ο τελευταίος λόγος μετέτρεπε βέβαια τον αγώνα ανεξαρτησίας των μερών σε δημιουργία προτεκτοράτων με το σύστημα της προστασίας. [Ο Κάλβος που έζησε το αντίστοιχο Ελληνικό εγχείρημα υπαγωγής και αντιφατικής ελευθερίας υπό προστασία, το κατακεραυνώνει στο υψηλοφρονηματικό και εξαγγελτικοπροφητικό ποίημά του «*Αι Ευχαί*», (Ωδή έκτη, των «*Λυρικών*» του 1826)].

VI

Ο κατακερματισμός του κεντρικού γεωπολιτικού πεδίου είναι επομένως κατά συμβεβηκός και άρα προσωρινός. Η ισχυρή κεντρομόλος δυναμική του εστιακού συστήματος της ιστορίας λειτουργεί και ωθεί στην εκ νέου ολοκλήρωσή του, όχι πλέον υπό τύπον αυτοκρατορίας, αλλά ως συστηματική συνεργασία και εκ βαθέων σύννευση των μερών εις την ενιαία υπόσταση του όλου. (Το Βαλκανικό Σύμφωνο του Μεσοπολέμου ήδη από τότε έδειχνε τον φυσικό δρόμο για το Βαλκανομικρασιατικό γεωπολιτικό πεδίο, την «καθ' ημάς Ανατολή», ένα αποφασιστικής σημασίας υποσύστημα του μεγάλου κεντρικού συστήματος). Φυσικώς τω λόγω ο ισχυρότερος και επί τω έργω καταλληλότερος αναλαμβάνει τον συντονισμό των ενεργειών και περιωθεί εις την συνάρτηση των υπολοίπων. Αποδεικνύει συνεχώς την χρησιμότητά του: όπου παρεμβαίνει αλλάζουν ριζικά τα δεδομένα επί του πραγματικού πεδίου και επί της διαπραγματευτικής τραπέζης. Το όφελος είναι κοινό για όλα τα μέρη κατά λόγον της αξίας των.

Η παρούσα μορφή του παγκόσμιου συστήματος, ο οικουμενικός μονοπολισμός, ευνοεί και διευκολύνει την αποκατάσταση των φυσικών ισορροπιών στις γεωπολιτικές περιφέρειες, κατά μείζονα λόγο στο κεντρικό πεδίο, νευραλγική εστία της ιστορίας. Έτσι μειώνονται στο ελάχιστο οι αντιπαραγωγικές τριβές του συστήματος, αφού πρακτικά εκμηδενίζεται η αναγκαιούσα ενέργεια προς συντήρηση τεχνητών συσχετισμών και διαρθρώσεων. (Παραβλητέες οι αναλύσεις μου στο βιβλίο από όπου το επί κεφαλής απόσπασμα και στις σχετικές μελέτες μου στον ιστότοπο του Ινστιτούτου. – Προσφατότερη με τίτλο *Rejun«enatio Mundi. Η Μοίρα της Ιστορίας σε μια Μεγαεποχή Μεταβολών*», στο τμήμα Research Projects, κατηγορία «*Η Μορφή της Ιστορίας και η Κατάσταση του Κόσμου*»).

VII

Η ουσία και η αξία και η χρησιμότητα και το συγκριτικό πλεονέκτημα και το κεφάλαιο του Ελληνισμού είναι πολιτισμικό, δεν είναι εδαφικό. Και είναι εθνικό με την έννοια του πολιτισμικού χαρακτήρα και ταυτότητας, όχι του κρατικού έθνους. Η «Μεγάλη Ιδέα» είναι ο πολιτισμός, η παραγωγή στην πολιτιστική κορυφή. Οδηγός μελωδία επ' αυτού είναι το Σολωμικό επίταγμα: *«το έθνος πρέπει να μάθει να θεωρεί Εθνικόν ό,τι είναι Αληθές»*. [Λεχθέν με οξύτητα όταν ο ύμνος του ποιητή στο κάλλος (ο «Πόρφυρας») θεωρήθηκε ότι δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες του έθνους για κάτι εντελώς εθνικό. Βαθύτατα Ελληνικός αντίλογος του Σολωμού, αφού η λατρεία της ομορφιάς αποτελεί την Δωρική πεμπουσία του Ελληνισμού]. Ο Σολωμικός αφορισμός ήταν και προφητικός: η αποτυχία της Ελλάδας στην πολιτισμική άριστεία είναι η θεμελιώδης αιτία της παντελούς απαξίωσής της. Και με την σειρά της η αιτία αυτής της αφόρητης αποτυχίας στο κατ' εξοχήν προσόν του Ελληνισμού είναι η αλλοτρίωση του Νεοελληνικού κράτους, ήδη από το στήσιμό του και με συνεχώς επιδεινούμενα βήματα έκτοτε, και από τους τρεις πυλώνες της διαχρονικής ταυτότητάς του, τον κλασσικό Ελληνισμό, την Βυζαντινή Ορθοδοξία και την Δημοτική Παράδοση.

Ο ομφαλός της γης, το νοηματικό κέντρο του κόσμου και ο άξονας της ιστορίας βρίσκονται στους Δελφούς, ως Απολλώνια ουσία του Ελληνισμού.

Το πολυτιμώτερο προϊόν του Ελληνισμού είναι ο υψηλός πολιτισμός. Και το χρησιμώτερο – ιδίως σε μια εποχή μεταβολών, όπου η ανθρώπινη ψυχή παλεύει ανεξαρτήτως χωρίς πολικό αστέρα. Πασχίζει να καταλάβει τι γίνεται και που πάνε τα πράγματα και πως θα ησυχάσει, χωρίς κριτήριο αληθείας, αλλά με «λόγους περί μεθόδου», και τεχνητούς κανόνες και «πρωτόκολλα».

Ο οικείος γεωπολιτικός χώρος της χώρας είναι το Βαλκανομικρασιατικό γεωπολιτικό πεδίο ως δυναμοποιητής του κεντρικού συστήματος της ιστορίας, της λεκάνης της Ανατολικής Μεσογείου με την φυσική ενδοχώρα της.

Με τις κεφαλαιώδεις αυτές αρχές κατανοούνται οι σύνθετες εξελίξεις στο μέγα γεωπολιτικό πεδίο στο οποίο ανήκει η χώρα, εξηγούνται τα εκ πρώτης όψεως παράδοξα, επιλύονται ευχερώς τα επί μέρους προβλήματα, και το σπουδαιότερο χαράσσεται ορθή στρατηγική. Για τις επί μέρους δομές και στοιχεία παραπέμπω σε πληθώρα μελετών μου. Το λέω γιατί και οι προβλέψεις μου, ήδη προ τετάρτου του αιώνα, επαληθεύονται. Ο λόγος είναι το κλασσικό πνεύμα. Γιατί τις ιστορικές εξελίξεις δεν τις καθορίζουν οι πολιτικοί, ή οι στρατιωτικοί ή οι αναλυτές ή οι κεφαλαιούχοι και τα trusts και τα funds, δεν τις δημιουργεί η Βούληση του Υποκειμένου - αλλά το Άνυσμα της Ιστορίας που δείχνει στον σκοπό της. Και φορείς και όργανα αυτού του ανύσματος είναι οι ηγέτες πολιτικοί και πνευματικοί που ανάγονται στο απόλυτο Είναι για να δουν την Μορφή του στο Φαίνεσθαι του χρόνου.

Συνάρτημα Ανάπτυξης και Σύνθεσης

Rejuvenatio versus Reset

(Ανανέωση, και Όχι Επανεκκίνηση, ούτε Αναγέννηση)

Ο Θάνατος της Ευρώπης και η Ανανέωση του Κόσμου

Η Αμερική θα πεθάνει με την Ευρώπη στην Δύση,

ή

*θα ηγηθεί της Ανανέωσης του Κόσμου με Άξονα το
Κεντρικό Γεωπολιτικό Σύστημα;*

Η αποκαμωμένη Ευρωπαϊκή λογική ξώφλησε. Απώλεσε την καταναγκαστική αξιοπιστία της. Ο σκληρός ορθολογισμός της αυτοαναιρέθηκε καταντώντας ένα άσχημο ελαστικό δοχείο που χωράει το ο,τιδήποτε, ένας μηχανισμός υποστήριξης κάθε αυθαιρεσίας. Το είχε προϊδέσει ο Bergson, στον αντίποδα του Descartes (Γαλλικό ιδιαίτερα φαινόμενο αυτός ο παθιασμένος ορθολογισμός της μεθόδου). Η ξεδοντιασμένη γραία λογική και ηθική της Ευρώπης έχει πια φανεί σαν αυτό που πάντοτε ήταν αλλά το έκρυβε κάτω από παχύ φτιασίδωμα και μοδάτο ντύσιμο: φάντασμα εφιαλτικό και ταυτόχρονα γελοίο. Ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός αποδομείται, η λογική του παραλογίζεται και οι αξίες του εξευτελίζονται καταχρώμενες υποκριτικά. Η θνήσκουσα Ευρωπαϊκή λογική και αξιολογία είναι και αυτή εικονική, σαν την δυστοπία της γηραιάς ηπείρου – να που καταλήγει η φαρμακεία μιας στυγνής πραγματικότητας με την εσχατολογική ουτοπία, - στην δυστοπία. Και είμαστε εκεί.

Το βιώνουμε εσχάτως με την υστερία του κορωνοϊού, της Ευρωπαϊκής αρρώστιας. Μιλάνε οι σοφιστές της τεχνητότητας για την μεγάλη Επανεκκίνηση, το μετά το μπλοκάρισμα του Ευρωπαϊκού συστήματος με την επιδημία (και όχι πανδημία, αν και άλλαξαν χαρακτηριστικά τον ορισμό της πανδημίας εγκαιρώς!). Και ο Κορωνοϊός λοιπόν μεγάλος σταθμός της ιστορίας! Τρεις όλες και όλες, και δεν θα μπορούσαν να είναι περισσότερες (τρία παντού και πάντοτε τα σπουδαία), είναι οι κοσμοϊστορικές Επαναστάσεις στην πορεία πραγμάτωσης της ανθρώπινης φύσης από την εποχή των Σπηλαιών και ες αεί. Αλλά οι Ευρωπαίοι λογαριάζουν 4-5 μόνο Βιομηχανικές Επαναστάσεις σε 200 χρόνια! Πολύ εύκολοι είναι με τις επαναστατικές αλλαγές. Λογικό: πάσχουν το σύνδρομο του Faust.

Reset, όπως κλείνουμε και ξανανοίγουμε το σύμβολο της εικονικής τεχνητότητας, τον υπολογιστή, όταν μπλοκάρεται λόγω της αστάθειας του λογισμικού του. Όσο πιο περίπλοκο ένα τεχνητό σύστημα, τόσο πιο ασταθές τυχαϊκά, σε αντίθεση προς την θαυμαστή ευστάθεια εξαιρετικά σύνθετων, ασύγκριτα πιο πολύπλοκων φυσικών συστημάτων και οργανικών όλων. Και δεν μπορεί επί πλέον να πάει κανείς μακριά με συνδυασμούς 0 και 1, όσο πολυποικίλους και να τους κάνεις, η πολυπλοκότητά τους είναι απλοϊκή. Βέβαια, κανένα πρόβλημα για τον λόγο περί μεθόδου: βαφτίζει πραγματικότητα μέχρι εκεί που φθάνει το αστείο εργαλείο σου, τα δε εκτός τα λες ανορθολογικά. **Κλείνεσαι μέσα στον φανταστικό κύκλο σου, και λες φαντασία όλον τον απέξω πλούτο, τον αληθινό «κόσμο».** Η παρακμή της Ευρώπης εγκλωβίζει στον λαβύρινθο της ύπαρξης, οδηγεί στο Σπήλαιο του Πλάτωνα, - τρισχειρότερο φυσικά από το σπήλαιο της Παλαιολιθικής εποχής.

Αλλά ο άνθρωπος δεν είναι υπολογιστής (με καμιά έννοια του όρου!). Η σκέψη για την αλήθεια δεν έχει ουσιαστική σχέση με λογαριασμό, μέτρημα και αριθμητικό (ψηφιακό) λογισμικό. Είναι αποκαλυπτική και μορφολογική. Και δεν υπάρχει τεχνητή νοημοσύνη, πρόκειται για αντίφαση στους όρους: το τεχνητό δεν έχει νοημοσύνη, και ο νους δεν έχει τεχνητότητα, αφού ταυτίζεται με το Είναι. Σε αυτό που λένε τεχνητή νοημοσύνη υπάρχει ένα αυτόματο, σαν την ανθρωποκούκλα Olympia στα παραμύθια του Hoffman. Ένα μηχανήμα, όσο αριθμητικά περίπλοκο και να γίνει, δεν γίνεται άνθρωπος, ούτε καν βλάξ άνθρωπος. Γιατί ο άνθρωπος είναι φυσικό προϊόν, ένα «φυτό» και αυτός, και το υπαρξιακό πεδίο του είναι η ολοκληρία του όντος, το σύνολο της πραγματικότητας, το θαύμα της ύπαρξης καθόλου, το Φαίνεσθαι και το Είναι στην διαφοροποιημένη ταυτότητα του Απόλυτου και της Απο-κάλυψής του.

Ο σημερινός άνθρωπος συναισθάνεται την καθίζηση του υπαρξιακού τόνου και την έκπτωση στην ποιότητα και αξία ζωής κατά την παρακμιακή φάση του πολιτισμού, και μάλιστα της συνυφασμένης με την οδύνη της ύπαρξης Ευρωπαϊκής κουλτούρας. Ξέρει ότι ο παρερχόμενος και παρελθών πολιτισμός έχει γεράσει και πεθαίνει. Και η ψυχή του θέλει ανανέωση. Όχι επανεκκίνηση, - ούτε καν Αναγέννηση. (Γιατί γέννηση πάει μαζί με θάνατο, συμπληρωματικές όψεις του ίδιου πράγματος, της χρονικής ύπαρξης). Αλλά η ψυχή λαχταράει Ανανέωση. Γιατί ο άνθρωπος βιώνει την ύπαρξη ως νεότητα, το νόημα του όντος ως κοσμικό Ανθό, το Φαίνεσθαι του Είναι ως Κάλλος.

Σε αυτό συνίσταται η ουσία του Ελληνισμού: ο Απόλλων είναι ο Άναξ, ο Κούρος της αιωνιότητας, η μορφή του κάλλους, το άνθος της Απο-κάλυψης στο άνοιγμα του Κόσμου από το Απόλυτο στην Φανέρωσή του, από το Σκότος της Κρυφιότητας στο Φως της Επι-φάνειας. «Παιδός η βασιλήϊη». Στο Διακονικό της Παναγίας Ολυμπιώτισσας, υπό τον Χριστό Εμμανουήλ της κόγχης, εικονίζεται το όραμα του Αγίου Πέτρου της Αλεξανδρείας: ο Ων ως έφηβος του κάλλους, το Απόλυτο Είναι ως Τελειότητα του Φαίνεσθαι, ο μέγας Κούρος του Τέλους, γυμνός περιβαλλόμενος καταδιάφανο χιτώνα.

Η παρακμή της Ευρώπης σάπισε τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό. Έρχεται ο καινός Κόσμος. Και άξονάς του θα είναι κατ' ανάγκην η κλασσική Ιδέα. Τα πεπρωμένα του ανθρώπου το ορίζουν. Το Άνυσμα της ιστορίας το δείχνει. Ο άνθρωπος στην παρούσα εποχή μεταβολών ποθεί την Ανανέωση, να γίνει νέος, κατ' εικόνα και ομοίωση του Θεού της αληθινής αιωνιότητας, του Άνακτα της σώζουσας Μορφής. Είναι το σύν-θημα, όπως και κατὰ την γέννηση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από την σήψη της Ελληνιστικής παρακμής του Κόσμου.

Με Reset εννοούν την συνέχιση του Ευρωπαϊκού πολιτισμού στα απεχθή γηρατειά του. Επανεκκίνηση λένε την επιβολή του Ευρωπαϊκού φαντάσματος ως γεροντικής φρίκης, την μηχανή και την ψηφιακή εικονικότητα ως αντιφύση και αντικάλλος.

Η ιστορική Ευρώπη είναι από γεννησιμιού της πολιτισμός γεροντικός και θηλυπρεπής.

Ο Ελληνισμός είναι νεανικός και αρσενικός.

Η Ευρώπη κάνει το άσχημο εκφραστικό. Δείτε το Τοτθικό και τον Μοντερνισμό. Επενδύει στον συναισθηματισμό, σαν την ηδονή να ξύνεις την πληγή σου. Κυλινδείται χωρίς αναπαμό στα περί το τέλος.

Ο Ελληνισμός νιώθει το θαύμα της ύπαρξης. Παίζει αμέριμνα στο φως της Μορφής του Κάλλους την εορτή της αιωνιότητας. Έχει το Σωτήριο του «Τέλους».

Ο άνθρωπος θέλει την αιώνια νεότητα. Ο άνθρωπος του παρόντος χρειάζεται υπέρ παν το κλασσικό, γιατί χρειάζεται ανανέωση. Εύχεται και περιμένει την renovation mundi. Και το κλασσικό θα το έχει, θα το

αποκτήσει. Ή θα χαθεί, όχι πια προορισμένος για ανανέωση, αλλά για καινούρια αρχή. Που πάλι θα καταλήξει στο κλασσικό, το αναπόφευκτο και ερατό «τέλος» της ύπαρξης.

Ζούμε μια εποχή Μεγαμεταβολών. Το παλαιό παρέρχεται, και, όντας Ευρωπαϊκό, έχει κακό θάνατο. Το δε ερχόμενο δεν έχει επιδείξει ακόμη τις δομές που θα το εκφράζουν, αν και ο χαρακτήρας του συστατικού βιώματός του και η ιδιοταυτότητα της Μορφής του ιστορικού του Φαίνεσθαι, είναι σαφής για τον σοφό του Ελληνισμού.

Το Ευρωπαϊκό σύστημα καταρρέει. Παρήκμασε και δυσθανατεί. Κακοπεθαίνει λόγω της συστατικής του ιδιότητας, που στα έσχατα γηρατειά βαρβαίνει και ασχημαίνει περισσότερο από ότι στην ορμή της νιότης του.

Η θεμελιώδης ιδέα της Ευρώπης είναι το Υποκείμενο και η Βούλησή του. Η απομάκρυνση του Υποκειμένου από το Είναι που συλλαμβάνεται πια ως αντικείμενο, η απόπτωση από την πληρότητα της ύπαρξης, το «εριμμένο» στον χώρο και χρόνο του ανθρώπινου Dasein, δημιουργούν την αναπόφευκτη ανάγκη μιας τεχνητότητας κανόνων για την διαχείριση των σχέσεων του Ευρωπαϊκού Εγώ με την πραγματικότητα, αφού η συμπερίληψη στην ολότητα του «Κόσμου» εξέλιπε, και η φυσική τάξη κοινή για άνθρωπο και φύση και θεό αντικαταστάθηκε από την τεχνητή κανονολογία της αυτοδεσμευόμενης Βούλησης του Υποκειμένου.

Συνεπακόλουθα, η μεθοδολογία του ψεύδους (η αλήθεια είναι προφανής, αντίθετα απόδειξη χρειάζεται το ψεύδος), η υποκρισία του βίου (ηθικολογία και καθηκοντολογία), και η οργανωτική τεχνητότητα (των κανονιστικών πλαισίων, από το «θετικό» δίκαιο ως τον αισθητικό

μοντερνισμό, και από τον τεχνολογικό επιστημονισμό μέχρι το μηχανιστικό μοντέλο της λειτουργικότητας), - προκαλούν, μετά μια αρχική ποσοτική αποτελεσματικότητα, καθίζηση ποιοτική της ανθρώπινης ενέργειας και στενόχωρο περιορισμό της υπαρξιακής πραγματικότητας σε μετρήσιμες ασήμαντότητες.

Τελικά η απομάκρυνση του Υποκειμένου από το Είναι καταντά σε απομόνωσή του εντός μιας εικονικής πραγματικότητας, τελευταίο στάδιο κατάρπτωσης του Ευρωπαϊκού βιώματος στον αντίποδα του πρώτου, που ήταν η επιβολή της βούλησης του υποκειμένου στην αληθινή πραγματικότητα. (Η «Γροθιά» που φαντασιάζεται και πέφτει, στον Faust του Goethe.) Η Νέμεση της μεταφυσικής ύβρεως του Ευρωπαϊκού Εγώ το κεραινώνει με τη αυξανόμενη αστάθεια που η τεχνητότητα των διαχειριστικών συστημάτων του συνεπάγεται για την ζωή του στην προσπάθεια μίμησης της ευσταθούς πολυπλοκότητας των φυσικών οργανικών συστημάτων. Οι πολλαπλές προκύπτουσες αστάθειες διαλύουν τον Ευρωπαϊκό μύθο του Υποκειμένου.

Στην προσπάθεια της Ευρώπης να αντιμετωπίσει τις αστάθειες του πολιτισμού της κατά την τελευταία φάση τους, διακρίνεται η αρτηριοσκήλωση του Υποκειμένου στην κραιπάλη αυτομαστίγωσης των σπασμωδικών και υστερικών αντιδράσεών του, όπως στην τρέχουσα περίπτωση του ειδικού ιού, - μια Ευρωπαϊκή αρρώστια από όλες τις απόψεις, κυρίως ως προς την αντιμετώπιση του προβλήματος που ο ίδιος ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός δημιουργεί καταναγκαστικά και μεγενθύνει πανικόβλητα.

Η ίδια υστερική αντίδραση στο μεταναστευτικό πρόβλημα, που η ίδια η Δύση της Ευρώπης δημιούργησε με τις αυθαίρετες και αυταρχικές επεμβάσεις της στα διάφορα μέρη του κόσμου που δεν πάσχουν της Ευρωπαϊκή αρρώστια της τεχνητότητας.

Αντί της παραδειγματικής επίδειξης του πολιτισμού της για ελεύθερη αφομοίωση από τον κόσμο, - όπως κάνει κάθε υψηλός πολιτισμός κατά την φυσική τάξη των πραγμάτων, - θέλησε να επιβάλλει τον εαυτό της στον κόσμο, να βιάσει τον κόσμο με την βούληση του Υποκειμένου, το τεχνητό να κυριαρχήσει στο φυσικό. Τέτοια είναι η αυθάδεια της ύβρεώς της! Αυτό υπόκειται στην περιέργεια των γεωγραφικών εξερευνήσεων και στην επιστημονική μανία, στην παθιασμένη επιβολή του μοντέλου της, ως μυθολογικής κορυφής της προόδου, παντού και στην μηχανολατρεία, -

είναι το ακατανόμαστο πνεύμα των Σταυροφοριών. Αλλά η Νέμεση καιροφυλακτεί. Από την υβριστική οικουμενική επιθετική προβολή του άσχημου εαυτού της κατήντησε στο αμυντικό κλείσιμο μέσα στην Ευρώπη-φρούριο. Ξανάρθε γερασμένη στα φεουδαρχικά κάστρα της νιότης της. Το απομονωμένο Υποκείμενο ερριμμένο στον κόσμο.

Για λύπηση.

Το Υποκείμενο βιώθηκε από την Ευρώπη ως η ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης. Στην αρχή αντιτάχθηκε προς το Αντι-κείμενο, συλλήβδην το Είναι και Φαίνεσθαι. Στο τέλος έγινε μοιραία και αυτό Αντικείμενο. Χάθηκε με την μεθοδολογία, την κανονολογία και την τεχνολογία, η ιερότητα του όντος. Άρα, στην κατάληξη, και του ανθρώπου. Φρικιούμε με το τι θα περάσει η Ευρώπη για να πληρώσει την ανήκουστη ύβρη της.

Η Ευρωπαϊκή φάση της ιστορίας παρήλθε. Άρχισε με τον Καρλομάγνο και τελείωσε με την Γερμανική (πάλι) προσπάθεια ενοποίησης της Ευρώπης. Υπάρχουν φυσικά προετοιμασίες πριν το 800 μ. Χ. και επιβιώσεις μετά το 1945. Αλλά η διαδρομή ωλοκληρώθηκε, μεταξύ του (αποτυχημένου) εγχειρήματος υποκατάστασης της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στο Δυτικό τμήμα της και της τελικής διάλυσης του Συστήματος ισορροπίας δυνάμεων του 19^{ου} αιώνα και της κατάρρευσης της ορμής δυναμικής ενοποίησής του από την Γερμανία.

Η τελευταία περίοδος της Ευρωπαϊκής φάσης, από τα μέσα περίπου του 18^{ου} στα μέσα του 20^{ου} , χαρακτηρίζεται από την αντίθεση δύο βασικών κατευθύνσεων.

Από την μία η παρακμή του Ευρωπαϊκού φαινομένου στο Φθινόπωρο της εξέλιξής του, εκφράζεται με τον Διαφωτισμό, με τον στενό και στεγνό, ξερό, απελπιστικά κοινότυπο ορθολογισμό (ανερχόμενο στον πατέρα Καρτέσιο) που περιορίζει το πεδίο της πραγματικότητας τελικά σε ό,τι εμπίπτει στο πλαίσιο ενός απλοϊκού επιστημονισμού, με την απολυταρχία του κοσμικού

εθνικού κράτους υπό το πρόσχημα μιας τυπικής δημοκρατίας και την υποκρισία του κράτους δικαίου.

Από την άλλη, η εκστατική βούληση βιάζουσας ανανέωσης του παρηκμασμένου σώματος της Ευρώπης, με την νέα φιλοσοφία του Ιδεαλισμού και Υλισμού και Φαινομενολογικού Υπαρξισμού, με ρωμαντικούς ωκεανούς συναισθημάτων και ιδεών, με πυρετική έξαρση, με μουσική βάθους και πάθους, με ανυπέρβλητο κλασικισμό ταυτόχρονα, με πολιτεία που αφουγκράζεται και οδηγεί την ψυχή του λαού στα υψηλά πεπρωμένα του.

Οι δύο αρχές σημαιοφορήθηκαν προεξεχόντως από την Γαλλία και Γερμανία αντίστοιχα. Η έδρα της θρασείας μόδας, το Παρίσι, αφ' ενός, και το πεδίο της Αγίας Γερμανικής τέχνης, αφ' ετέρου – κατά Wagner.

Από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα η Γαλλία παρακμάζει συνεχώς. Το κράτος του Rococo, η Γαλλική επανάσταση του Λόγου και της Δημοκρατίας (τα φαντασιακά διεγερτικά της ισότητας, της ελευθερίας και της αδελφότητας, Ευρωπαϊκά παρερμηνευμένα – από το πρωτότυπο του ορισμού του Περικλή στον Θουκυδίδη, ισονομία, ελευθερία, αριστοκρατία), η περιστασιακή κλασική έξαρση του Μ. Ναπολέοντα και της αυτοκρατορίας, η διαχείριση της χορηγημένης κυριαρχικής ανεξαρτησίας, οι φανφάρες του Ναπολέοντα του μικρού, η ταπείνωση της ήττας του 1870, η πρόσδεση στην Αγγλία, η άθλια Γαλλική αποικιοκρατία, ο παραλογισμός του Α' και η υποταγή του Β' Παγκόσμιου (Ευρωπαϊκού) Πολέμου, (υποταγή και ήττα που για περιστασιακούς λόγους μεταστοιχειώθηκε σε συμμετοχή στους νικητές), **η μεταπολεμική αστεία πόζα, που συνεχίζεται μέχρι σήμερα, παρά το μέγα μάθημα του Σουέζ.** Παρενέβη τότε το 1956 (σε συνδυασμό με την Βρετανία μάλιστα) στην ανατολική Μεσόγειο, και ταπεινώθηκε από την Αμερική, παρά την απειλή της πανίσχυρης τότε Σοβιετικής Ένωσης!

Η Γαλλία κυλινδείται στα απόνερα της ιστορίας. Στην παρακμή της αρπάζεται από την ανόητη μανική επιμονή στο status quo, που είναι ήδη de facto παρελθόν. Και μαζεύει η χαμένη της ιστορίας τους χαμένους. Στην τελική κατάρπτωσή της, στην σήψη της παρακμής της, αλαζονεύεται κωμικά υπέρ την πραγματική της αξία χωρίς φυσικά αποτέλεσμα, και ο τυπικός, ανούσιος, μεθοδολογικός λογικισμός της την οδηγεί σε γελοιότητες του «κοσμικού» κράτους, όπως η προγραφή της Μουσουλμανικής μαντήλας (και άρα και της Ελληνικής καλύπτρας από των αρχαίων μέχρι των νεωτάτων χρόνων) από την γυναικεία κεφαλή, ενώ ξεχνά το ενδυματολογικό καταγέλαστο των αιώνων, το Ευρωπαϊκό κοστούμι, ρούχο μοναδικής απλοϊκής

ομοιομορφίας, ανταποκρινόμενο στην μηχανιστική εν τέλει ομογενοποίηση του ανθρώπου εντός του εθνικού κράτους.

Από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα η Γερμανία αναλαμβάνει το τιτάνιο έργο της ανανέωσης μέσα στην Ευρωπαϊκή παρακμή, της βιασμένης άνοιξης στο φθινόπωρο της Ευρωπαϊκής φάσης. Επαναλαμβάνει το αρχικό εγχείρημα της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους, τώρα ως **Κλασική Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους**. Η επιβλητική φαντασμαγορία της Αρχαιογνωσίας, του Κλασικισμού, της Φιλοσοφίας και Ποίησης και Μουσικής, η ιδιότυπη Γερμανική Νεότητα της σφριγώσης ανακρίνιση παρακμής, ακολούθηθηκε από την συναρτημένη μετεωρική άνοδο πολιτικοστρατιωτικής ισχύος, πυροτεχνηματώδη όμως αυτή και ατελέσφορο.

Για ακριβώς τον αντίθετο λόγο, Γερμανισμός και Ελληνισμός δεν ευοδώνονται σε κυριαρχίες και αυτοκρατορίες. Η απόλυτη ενίδρυση του αυθεντικού Ελληνισμού στο Είναι και η λατρεία του Φαινομένου του Είναι, του Κάλλους, αποσυνδέει την υπαρξιακή του αναζήτηση από την επιδίωξη της Κυριότητας, της αποτελεσματικής Δύναμης. Από το άλλο μέρος, επίσης, η απόσταση του αυθεντικού Ευρωπαϊκού Υποκειμένου από το Είναι, και η λατρεία της αγνής Βούλησης του Υποκειμένου για καθαρή Δύναμη, χωρίς πρόφαση, δικαιολογία και υποκρισία αποτελεσματικής επιβολής επί του αντι-κειμένου της πραγματικότητας, καθιστά τον ρωμαντικό Γερμανό Ήρωα όχι μόνο εξίσου βαθειά και τελικά αδιάφορο προς τις ανάγκες του χρόνου και την αποδοτική διαχείρισή τους, αλλά και συνεπαρμένο από την επιθυμία της πτώσης, τον πόθο της ήττας στα χέρια της Φύσης προς την οποία υπερυψώθηκε, θρασύνθηκε και ύβρισε. Ο ανεκπλήρωτος έρως του κλασσικού κάλλους γίνεται έτσι έρως θανάτου, πάθος αίματος αντί πόθου συνουσίας.

Η Γερμανία έκλεισε την Ευρωπαϊκή ιστορία, όπως και την άρχισε.

Μετά την μοιραία περιπέτεια του Β' Πολέμου για την Ευρωπαϊκή ψυχή, η Γερμανία ξαναβρίσκει βαθμιαία τον εαυτό της. Θα επανακυριαρχήσει στο ηπειρωτικό σύστημα, όμως επανασυνταράσσοντάς το. Αλλά τώρα το σύστημα αυτό ευρίσκεται στην κατιούσα της ιστορικής σημασίας. Φεύγει από το προσκήνιο. Μόνο απελπισμένοι, αποτυχημένοι ουραγοί του status quo συνδέονται ουσιαστικά μαζί του. Η Γερμανία εντούτοις θα εκφράζει τον ιδιότυπο, υψιπετή, νοσηρό για τα κλασσικά γούστα, ηρωισμό του, την

ρωμαντική τραγωδία του Υποκειμένου στην ερωτική έλξη και αντιπαράθεσή του προς το Κάλλος του Απόλυτου. Μια ερωτική αντίθεση όπου ο ερών (το Υποκείμενο) θέλει κατά βάθος να ηττηθεί από τον Ερώμενο (το Κλασσικό «τέλος» του Είναί), ακόμη και ενώ αρνείται την εκούσια υποταγή του στο Κάλλος της φυσικής τελειότητας. Το Γερμανικό πνεύμα σώζει εν τέλει η βαθειά βίωση του Κλασσικού, ακόμη και στην αντίφασή του προς αυτό.

Η Γαλλία αντιθέτως θα επιμένει στον στενόμυαλο λογικισμό της τεχνητότητας και στην αναίσθητη «ευαισθησία» ενός μοδάτου «ανθρωπισμού», με συνοδεία κρίσεων φανταστικής υπεραξίας όπως επί Ναπολέοντος του Μικρού και επί 3^{ης} και 4^{ης} και 5^{ης} Δημοκρατίας. Η αναγόρευσή της εκ των υστέρων ως νικήτριας χώρας στον Β' Πόλεμο, αυτής της μεγαλοφέρουσας ηττημένης, ενθάρρυνε το σύμπλεγμα παρελθόντων μεγαλείων από το οποίο πάσχει, και τα οποία υπερεκτιμά και αυτά στην κατάπτωσή της. Από αυτήν την άποψη αποτελεί μοντέλο για τον Κωλεττικό μεγαλοϊδεατισμό της Νεοελληνικής ηγετικής αναξιοκρατίας και του πελατειακού κράτους της.

Εξηγείται έτσι η παρανοϊκή έλξη που ασκεί ο Γαλλικός Διαφωτισμός και η Γαλλική κουλτούρα στην Νεοελληνική διάνοηση και η Γαλλική πόζα στην Νεοελληνική πολιτική, ιδιαίτερα εμφαντική στις περιόδους λαθραίου εκσυγχρονισμού της δύστυχης νεωστί χώρας μας.

Η παρακμή του Ευρωπαϊκού εγχειρήματος στην ιστορία, και η κατάρρευση του Ευρωπαϊκού συστήματος εν γένει, ορίζει εκ του παρελθόντος την εποχή των μεγαμεταβολών που διέρχεται ο κόσμος.

Η Δύση, και η κυριαρχία της επί της οικουμένης, αποτελεί παρελθόν. Και το πολιτισμικό και πολιτικό παρελθόν επιβιώνει στις περιόδους μεταβολών σε ένα ολοέν συρρικνούμενο πεδίο. Οι θεσμοί, χώρες, ομάδες συμφερόντων και άτομα που προσκολλώνται στο παρερχόμενο και παρωχημένο status quo συνιστούν την απελπισμένη αντίδραση στην ροή της ιστορίας, ανήκουν στα απόνερα και τελικά στα απόβλητα της. Η αντίδραση, επειδή είναι απελπισμένη, γίνεται υστερική, και έτσι είναι απειλητική για την περιοχή της ακριβώς λόγω της αδυναμίας της. Ξέρει ότι

μπορεί να επιβιώσει στην νοσηρότητά της καλλιεργώντας την αστάθεια και την ανισορροπία, ενώ ταυτόχρονα επικαλείται την τάξη του δικαίου, δηλαδή πρακτικά όχι το status quo, αλλά το status quo ante, αφού η πραγματικότητα επί του πεδίου έχει ξεπεράσει πια την πρότερη ισχύουσα κατάσταση.

Οι οντότητες αυτές των χαμένων της ιστορίας, δεν υπερασπίζονται, όπως ισχυρίζονται, τα φανταστικά δικαιώματά τους, δηλαδή τα κερτημένα τους στο status quo, γιατί αυτό έχει παρέλθει, και εκείνα έχουν εξανεμισθεί, στην πραγματικότητα, ακόμη και αν γίνεται υποκριτική επίκλησή του στους τύπους. Δεν είναι φορείς καν συντήρησης, είναι νοσηρές αντιδραστικές, απεγνωσμένες και γελοίες χειρονομίες αντίκρουσης στο Άνυσμα της Ιστορίας. Στην Ευρώπη, χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας χώρας είναι η Γαλλία. Στο Κεντρικό σύστημα της ιστορίας, η Ελλάδα του Νεοελληνικού καθεστώτος άγεται από αυτόν τον ανθυγιεινό αέρα.

Fata volentem ducunt, nolentem trahunt.

Στην σωστή μεριά της ιστορίας βρίσκονται θεσμοί, χώρες, συμφέροντα, ομάδες και άτομα που αναλαμβάνουν την στάση, την ορμή, την τάση και την ενέργεια της απεριόριστης δύναμης του ερχόμενου μέλλοντος. Ανήκουν κυρίως σε μέρη περιθωριακά ή περιθωριοποιημένα του παρελθόντος συστήματος. (Στο επίπεδο κρατών, ανέρχονται την κλίμακα της ιστορίας οι χώρες εκτός Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης). Πρωτοπόροι σε αυτήν την μεταβολή που συντελείται είναι όσοι έχουν ηξημένη και διαυγή συνείδηση του νοήματος των εξελίξεων, και οι υπόλοιποι ιεραρχούνται κατά την ευστοχία της αίσθησης που έχουν για τον κοσμοϊστορικό χαρακτήρα της περιόδου που διανύουμε. Οι εν λόγω οντότητες δεν είναι απλά Αναθεωρητικές, είναι Αναδομικές και Αναμορφωτικές. Γιατί δεν συντελείται κάποια αναθεώρηση, αλλά ριζική πολιτισμική και πολιτική αναδόμηση της μορφής της ανθρώπινης κοινωνικής ύπαρξης σε σχέση με την προϋπάρχουσα. Δυναμική αντίληψη της σημασίας της εποχής μας και πολιτισμικό άξονα προώθησης στο ερχόμενο, δείχνει στο Πεδίο της Άπω Ανατολής χαρακτηριστικά η Κίνα. Και στο Κεντρικό Σύστημα η Τουρκία, η οποία με πεντακάθαρη υψηλή στρατηγική ανέρχεται ταχύτατα την κλίμακα ισχύος των μεγάλων δυνάμεων.

Το παγκόσμιο σύστημα είναι πια μονοπολικό. Από την ισορροπία δυνάμεων στο Ευρωκεντρικό οικουμενικό πεδίο του 19^{ου} αιώνα, ο κόσμος μετέπεσε στην ανισορροπία του πρώτου μισού του 20^{ου}, εν συνεχεία στο βραχύβιο διπολικό της φάσης 1945-1989, και με την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, στο μεταμοντέρνο μονοπολικό. Υπάρχει μια ηγεμονική δύναμη, οι ΗΠΑ, και βρισκόμαστε στην διαδικασία μετατροπής του παγκόσμιου ηγεμονικού συστήματος σε «Αυτοκρατορία».

Απαραίτητη για αυτήν την μετάλλαξη με το ελάχιστο του κόστους είναι ο παραμερισμός εκ μέρους της Αμερικής του πολιτισμικού και πολιτικού παρελθόντος της, της Ευρωπαϊκής Κουλτούρας και της Δυτικής Συμμαχίας. Ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός παρήκμασε, και (ιακιο)πεθαίνει. Ο δε ηγεμών δεν έχει συμμάχους, γιατί δεν έχει ουσιαστικούς εχθρούς βουλόμενους και δυνάμενους να τον εκθρονίσουν. Έχει και διατηρεί συντριπτική υπεροχή συνολικής ισχύος (καθ' όλες τις συνιστώσες της) απέναντι σε οποιονδήποτε πιθανό διεκδικητή του ρόλου (Δόγμα Busch). Επί πλέον η θέση του ως σταθεροποιητή του παγκόσμιου συστήματος τον κάνει απαραίτητο στην ιστορική εξέλιξη. Η Δύση χρειαζόταν για την αντιμετώπιση του άλλου πόλου στο διπολικό σύστημα, της Σοβιετικής Ανατολής. Τώρα αποτελεί έναν αναχρονισμό, δυσλειτουργικό για την ηγεμονική δύναμη, που απαιτεί τεράστια κατανάλωση ενέργειας σε αχρείαστες τριβές προς τα λοιπά μέρη του παγκόσμιου συστήματος υπέρ του παρακμάσαντος και θνήσκοντος τμήματος, της Ευρωπαϊκής συμμαχίας και πολιτισμού, της «Δύσης».

Όπως η Ρώμη παραμέρισε την Ελληνιστική «κοινή» του περιβάλλοντος κλίματος, την ίδια την Λατινική καταγωγή της, και τις Ιταλικές συμμαχίες που την βοήθησαν να ανέλθει στην ηγεμονία, οι ΗΠΑ, θα εγκαταλείψουν το Δόγμα της Δύσης στην συνηρτημένη πολιτισμική και πολιτική έννοιά του. Ή το τίμημα θα ήταν τεράστιο για την ίδια την Αμερική και τον Κόσμο ολόκληρο. Η Αμερική θα πεθάνει με την Ευρώπη αν δεν απελευθερωθεί από το σύνδρομο της Δύσης και δεν ηγηθεί της Ανανέωσης του Κόσμου. Η Αμερική κείται μεταξύ της έσχατης Δύσης (Ευρώπης) και της πρώτιστης Ανατολής (Απω).

Η ροπή ολοσχερούς μετατροπής της Αμερικής, από αρχηγό της Δύσης και αντίπαλο του Άλλου κόσμου, σε ηγεμόνα του Κόσμου, εγγυητή και συντονιστή της συνέργειας όλων των μερών του στην ενότητα της ολοκληρίας του, - αυτή η ροπή έχει ήδη αρχίσει να δρα με την εγκαθίδρυση του μονοπολικού συστήματος, η έντασή της συνεχώς αυξάνεται και εστιάζεται, διεγείρει δε την αδιάλλακτη σύγκρουση στο εσωτερικό της ηγεμονικής δύναμης μεταξύ του κατεστημένου του Ευρωπαϊκού παρελθόντος και της Δυτικής ιδεολογίας αφ' ενός, των αναπτυσσόμενων τάσεων για μια πολιτισμική μορφολογία ικανή να δώσει την συνοχή σε όλα τα μέρη της πολυποίκιλης ανθρώπινης παρουσίας στον πλανήτη τηρώντας τις χαρακτηριστικές ταυτότητές των και τα αντίστοιχα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους αφ' ετέρου.

Εγγλωβισμός στα νιαουρίσματα της παρακμιακής, σηπόμενης Ευρώπης και στον άρρωστο, πλαστό, ψευδεπίγραφο «ανθρωπισμό» της, είναι αδιανόητος για την Αμερική που έρχεται, - όπως και οι ανοησίες για το «κοσμικό Κράτος» (Γαλλία), που αποτελεί στην ουσία τυραννία δια της ομογενοποίησης, οι ιδιαιτερότητες (απλοϊκότητες για τον λοιπό κόσμο) περί Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας (Αγγλία), που ταιριάζει μόνο στο Αγγλοσαξωνικό ιδίωμα, και οι ρομαντισμοί του Λαού-Κράτους (Γερμανία), αυτοκαταστροφικοί στον ιδιότυπο ηρωισμό τους της βούλησης για καθαρή δύναμη.

Ο νέος πολιτισμός έρχεται. Η Αμερική θα τον σηματοφορήσει – ει δ' άλλως θα χαθεί, και μαζί της ο κόσμος θα βυθιστεί σε σκοτάδι καταστροφής, μπροστά στο οποίο αυτό που κάλυψε την Ευρώπη με την κατάρρευση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας θα μοιάζει απλά με ομίχλη.

Αλλά τον ιδιοχαρακτήρα, το συστατικό βίωμα, την ουσία, και τις εκφραστικές μορφές του μέλλοντος Νέου θα τις ορίσει το αρχέγονο Πάλαιό, το πνεύμα του Κεντρικού συστήματος της ιστορίας, με τον νου

της σοφίας και το αίσθημα της βίωσης των κοσμοϊστορικών επαναστάσεων για την ανθρώπινη τελείωση και «τέλος».

Iam regnat Apollo.

Τρεις είναι οι αποκαλύψεις της ύπαρξης, οι μεταφυσικές αρχές των πάντων, τα έσχατα βιώματα νοηματοδοσίας των φαινομένων: η Γονιμότητα της Μεγάλης Μητέρας, η Δημιουργική ισχύς του Κυρίου των Δυνάμεων, και το Κάλλος του Κούρου Κοσμικού Ανθού. Σε αυτήν την σειρά διαδοχής, με τελική σφραγίδα το τρίτο: η ομορφιά σώζει τον κόσμο (Ντιστογέφσκυ). Τέταρτο δεν υπάρχει. Το Ευρωπαϊκό πάθος της Βούλησης του Υπο-κειμένου απέναντι στο Αντι-κείμενο Είναι, συνιστά παρά φύσιν ύβρη με συμπαρακολουθούσα την Άτη, και την Νέμεση. Στο τέρμα του, ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός κάνει αντι-κείμενο το υπο-κείμενο το ίδιο. Ζούμε αυτόν τον απάνθρωπο, μηχανοποιημένο ανθρωπισμό της πολιτοποιημένης μάζας, που υβρίζει διπλά τολμώντας να αγοράσει για την ιερή ελευθερία.

Η Ευρώπη παρέρχεται ανεπιστρεπτί. Ήταν μια παρέκκλιση.

Η μόνη εναλλακτική ιδέα για την μορφή του μέλλοντος θα ήταν η άλλη αρμονία του «άλλου πολιτισμού»: ο ιερός γάμος Ουρανού και Γης. Αυτός είναι ο βαθύτερος λόγος και η βαρεία σημασία της ανόδου της Κίνας στο προσκήνιο της ιστορίας τον 21^ο αιώνα. Αλλά δεν ισχύει η αδύνατη σύζευξη των δυο πρώτων αρχών μπροστά στο τρίτο και τελεσιουργό, τον Υιό της Μεγάλης Μητέρας, τον αυτό Υιό του Κυρίου των Δυνάμεων, τον αυτό Α και Ω, απόλυτη Φανέρωση του Απόλυτου.

Ultima Cumaei venit carminis aetas;

magnus ab integro saeculorum nascitur ordo.

Iam redit et Virgo, redeunt Saturnia regna;

iam nova progenies caelo demittitur alto.

Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum

desinet ac toto surget gens aurea modo,

casta fave Lucina: tuus iam regnat Apollo.

...

*Adspice convexo nutantem pondere mundum
 terrasque tractusque maris caelumque profundum,
 adspice venturo laetantur ut omnia saeclo.*

Vergilius, *Ecloga* IV, vv. 4-10; 50-52 (40 π. X.)

[«Έχει ήδη επέλθει η έσχατη εποχή των Σιβυλλικών χρησμών·

απ' αρχής γεννάται η μεγάλη σειρά των αιώνων.

Ήδη επανέρχεται η Παρθένος, επανέρχονται τα βασίλεια του Κρόνου·

ήδη νέα γενεά καταπέμπεται από του υψηλού ουρανού.

Συ τώρα τον γεννώμενον παίδα, με τον οποίο εν πρώτοις

λήγει το σιδηρούν και εξ ολοκλήρου εγείρεται επί γης το χρυσούν γένος,

αγνή, ευνόησε, Ειλείθυια: ο σος ήδη βασιλεύει Απόλλων.

...

Ίδε κλίνοντα υπό το θολωτό βάρος τον Κόσμο,

την γη και τις εκτάσεις της θαλάσσης και τον βαθύ ουρανό,

ίδε πώς τα πάντα χαίρονται για τον ερχόμενο αιώνα».]

Οι Εποχές μεταβολών είναι βαθειά ταραγμένες. Ο άνθρωπος αγωνιά έχοντας χάσει το νόημα της ύπαρξης.

Οι παλαιές πίστεις του κυρίαρχου μέχρι πρότινος πολιτισμού στην μορφή που είχαν πάρει κατά την παρακμή του (θρησκευτικές πεποιθήσεις, ιδεολογίες, πολιτειακά συστήματα, λογικές σκέψης και αξιολογίες πράξης, - χριστιανισμός του κατεστημένου, πρόοδος του ανθρώπου, δημοκρατία και κράτος δικαίου και δικαιωματολογία, επιστημονική μεθοδολογία και εκκοσμιευμένη ηθικολογία, τεχνολογικός πολιτισμός και εικονική πραγματικότητα), έχουν καταντήσει κενοί τύποι που χρησιμοποιούνται υποκριτικά ως μέσα χυδαίας εκμετάλλευσης. Η εφαρμογή τους από τα κατεστημένα δεν έχει καμία σχέση με το πνεύμα τους. Αποτελεί παραποίηση και διαστρέβλωση.

Η υπόλοιπη ανθρωπότητα προσπαθεί να βρει τον εαυτό της μετά την περίοδο της Ευρωπαϊκής κυριαρχίας. Το Ευρωπαϊκό μοντέλο, βουλευσιαρχικό και συνεπώς τεχνητό καθώς είναι, δεν μπόρεσε και δεν θα εδύνατο να επηρεάσει πραγματικά άλλους πολιτισμούς και διαφορετικές πολιτισμικές ταυτότητες. Αποτελεί μια παροδική εκτροπή, που ούτε να την μιμηθούν μπορούν οι άλλοι, μόνο να την πιθηκίσουν ηγετικές ομάδες ξένων λαών. (Όπως ακριβώς συμβαίνει με το Νεοελληνικό επίσημο παραμύθωμα).

Αντίθετα ο Ελληνισμός, ως ανθός της φυσικής πορείας του ανθρώπου προς την τελείωσή του, αλληλεπιδρά οργανικά με τις εκφράσεις των προηγούμενων σταδίων του ιστορικού ρυθμού (με την ρίζα της χθόνιας γονιμότητας και τον κορμό της κυριότητας ως αρχετυπικές φάσεις), και τις διαμορφώνει αρμονικά. Έτσι η επιρροή του, (άμεσα και ιδιαίτερα στο Κεντρικό σύστημα της ιστορίας, αλλά εξακτινούμενη και οικουμενικά), είναι καθοριστική, μορφολογική και μόνιμη.

Και αυτός είναι ο ρόλος και το συγκριτικό πλεονέκτημα του Ελληνισμού, το αγαθό (ωφέλιμο) του κάλλους του (μορφής του), η πραγματικά και υπερβατικά Μεγάλη Ιδέα της Ελλάδας και το Προφανές Πεπρωμένο της.

Όχι βέβαια να σαλιαρίζει σαν το κατεστημένο της κομπλεξικούς πιθηκισμούς της αλλότριας Ευρώπης, - αισχρά και αυτούς παραποιούμενους για τα ταπεινά συμφέροντα της ολιγαρχίας και ηγετικής αναξιοκρατίας της, - αλλά να δώσει τον νοσηματοδοτικό άξονα της νέας ανθρωπίνης ισορροπίας, την καινή και παλαιά πίστη της αρμονίας που αναπαύει τον άνθρωπο, για την ανακαίνιση της ιστορίας του ερχόμενου μέλλοντος.

Εν τω μεταξύ ο κόσμος περιμένει, ελευθερούμενος από την Ευρωπαϊκή κατοχή (την πολιτισμική και πολιτική αποικιοκρατία). Και ανταρδιάζει καθώς κάθε μέρος του επιχειρεί, το ξέρει δεν το ξέρει, να βρει τις δομές που το εκφράζουν και στις οποίες ισορροπεί βέλτιστα και ενεργεί μέγιστα.

Στο ανήσυχο αυτό μεσοδιάστημα, που η Ευρώπη μειώνεται και ο κόσμος ανεβαίνει, το οικουμενικό πεδίο κυματίζει άγρια με διαφορετικούς αέρηδες κατά τόπους. Πραξιοπήματα, αλλαγές πλεύσης, εναλλασσόμενα δίκτυα συσχετισμών, κατάρρευση της τέχνης, της φιλοσοφίας, του υψηλού πολιτισμού, μηχανοποίηση του βιοτικού πολιτισμού, τρόπος ζωής καθοριζόμενος εν πολλοίς από αλγορίθμους και πρωτόκολλα, συρρίκνωση της ανθρώπινης ύπαρξης στον στενό και ασφυκτικό ορίζοντα μιας αριθμητικά μετρήσιμης νεκρής πραγματικότητας, καθίζηση και αποτελμάτωση στο τέλος και αυτής της μεγαλομερούς επιστημονικής προόδου (καμιά σημαντική εξέλιξη στην θεωρητική φυσική μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο), πολιτειακή αβεβαιότητα, αξιολογική θολούρα, τερματική σύγχυση της φυσικής τάξης, αστάθειες σε κάθε σύστημα, πληθυσμιακό, βιολογικό, χρηματοπιστωτικό, οργανική εξασθένηση του είδους μας, τεχνολογική κακοποίηση της φύσης, φαρμακολογική δηλητηρίαση του ανθρώπου, προστατευτισμός του ανθρώπου ως ανίκανου όντος υπό απειλή εξαφάνισης, ύφεση του υπαρκτικού τόνου και τεχνικές αυτοδιέγερσης εκ μέρους των εντολοδόχων πολιτικών ηγεσιών.

Συντρέχουν όλα τα σημάδια και χαρακτηριστικά της εποχής μεταβολών. Ο άνθρωπος αναζητεί παντού της οικουμένης την σταθεροποίηση και ισορροπία του. Ψάχνει για την αυτογνωσία του, για την ενίδρυσή του στην χαρακτηριστική ταυτότητά του κατά γεωπολιτικές περιφέρειες και τοπικότητες, και για την νέα Πίστη που θα του επιτρέψει να τα βρει με τον εαυτό του για το καλό όλων.

Σε αυτό το εγχείρημα χρειάζεται το Κλασσικό, - κλασσικό για τον άνθρωπο εν γένει, για τον χρόνο εν γένει. Μόνο αυτό μπορεί να βοηθήσει στην απαιτούμενη μεγάλη Μεταμόρφωση, στο χρειαζόμενο ριζικό paradigm shift. Κομβικό σημείο για αυτήν την ανανέωση, για την διευκόλυνση και ευόδωση, ή δυσχέραση και εμποδισμό της, είναι εν συνδυασμό από την μια μεριά η δράση του ηγεμονικού κέντρου, της Αμερικής, και από την άλλη η συνεργειακή οργάνωση του Κεντρικού συστήματος της ιστορίας, ο οικείος γεωπολιτικός χώρος.

Όπως τότε, με τους Ρωμαϊκούς σπασμούς της μετάπτωσης από την ηγεμονία στην αυτοκρατορία του κοσμικού συστήματος, έτσι και τώρα και στο εγγύς με

μέσο μέλλον για την Αμερική. Σχίζεται μεταξύ των δύο θεμελιωδών τάσεων, της ορμής για την νέα σταθεροποίηση του κόσμου κατά το Άνυσμα της Ιστορίας αφ' ενός, της αντιδραστικής μανίας για τα κεκτημένα του παρελθόντος και τα συμφέροντα των παρόντων εκμεταλλευτών τους αφ' ετέρου. Ο πόλεμος μεταξύ των δυο ροπών έχει αρχίσει με την εμπέδωση του μονοπολικού παγκόσμιου συστήματος, και συνεχώς εντείνεται. Στις τελευταίες προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ ανεφάνη η αντιπαράθεση με επαρκή πλέον διαύγεια. Ο αγών θα συνεχιστεί, όπως στην Ρώμη, μέχρι να αναδυθεί ο Ιούλιος Καίσαρ και ο Οκταβιανός Αύγουστος, - που θα δώσει στους νεκρούμενους και βιαζόμενους τύπους της Αμερικανικής ιδιοδομής την ορμή του αρχικού βιώματος της Διακήρυξης στην κατεύθυνση του Προφανούς Πεπρωμένου της χώρας κατά το Άνυσμα της ιστορίας στο παρόν για το μέλλον.

[Δείτε σχετικά μια πρόσφατη μελέτη μου με τίτλο *«Rejuvenatio Mundi. Η Μοίρα της Ιστορίας σε μια μεταποχή Μεταβολών»*, στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Η Μορφή της Ιστορίας και η Κατάσταση του Κόσμου»].

Ο μύθος των Ηπείρων είναι το σοβαρότερο εμπόδιο στην σωστή αντίληψη του γεωπολιτικού δυναμικού της ιστορίας. Ο Ηρόδοτος κατειρωνεύεται τον συμβατικό διαχωρισμό των Ηπείρων, ο δε Ερατοσθένης εξηγεί την μικροτοπική γένεση της παγκόσμιας προβολής των. Η Ευρώπη, Ασία, Αφρική, Αμερική είναι ασήμαντες ιστορικά τεχνητές διαιρέσεις της οικουμένης. Αντ' αυτών οι γεωπολιτικές περιφέρειες αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες της ιστορίας.

[Δείτε το βιβλίο μου Απόστολος Α. Πιερρής, *Χώρος και Ιστορία, Αίτια Χωρολογικά Ιστορικής Γεωπολιτικής και Γεωπολιτιστικής*, Τόμος Α', Καθολικά Πεδία Δυνάμεων, 1998.

Επίσης την μελέτη μου με τίτλο *«Ο Μύθος των Ηπείρων και η Πραγματικότητα των Γεωπολιτικών Περιφερειών»*, στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Χώρος και Ιστορία»].

Το κεντρικό γεωπολιτικό σύστημα της ιστορίας είναι το πεδίο που ορίζεται με ισχυρή γεωγραφική περιγραφή μεταξύ του μυχού της Αδριατικής και των Ιούλιων Άλπεων αφ' ενός και του Περσικού κόλπου αφ' ετέρου, μεταξύ του Καυκάσου και της Κασπίας από την μια μεριά και της Σαχάρας από την άλλη. Πρόκειται βασικά για την λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου (κατά μέσην γαίαν) με την ενδοχώρα της. Εξακτινώνεται φυσικά προς τα βόρεια κράσπεδα του Εύξεινου Πόντου, την Κεντρική Ασία και από την άλλη πλευρά προς την Δυτική Μεσόγειο με την ενδοχώρα της, από Σαχάρας μέχρι των Πυρηναίων, των βουνών της νότιας Γαλλίας και των Άλπεων. **Εστία του Κεντρικού Γεωπολιτικού Πεδίου σινιστά το Βαλκανομικρασιατικό δυναμικό.**

Το Κεντρικό Σύστημα της Ιστορίας συνιστά ένα πεδίο ισχυρής κεντρομόλου δυναμικής, μια λεκάνη ανθρωπογεωγραφικής συρροής. Επιδεικνύει χαρακτηριστική ποικιλία και έντονες δημιουργικές διαφοροποιήσεις με υπερπαραγωγή ενέργειας, τονισμένη συνοχή και σαφή ροπή ολοκλήρωσης. Αποτελεί έναν οργανισμό, όπου πλατειά και βαθειά πολυπλοκότητα αναδύει υψηλή ενοποιητική συνέργεια των μερών εις απαρτισμό όλου.

Αυτό έκανε ώστε σε αυτό το πεδίο να συμβούν όλες οι κοσμοϊστορικές επαναστάσεις της ανθρωπότητας – η Νεολιθική της χθόνιας γονιμότητας, η Μεταλλική της Κυριότητας των Δυνάμεων, η Ελληνική του Έρωτα του Κάλλους, ο Χριστιανισμός και το Ισλάμ. Σε όλη την ιστορία δείχνει διαρκείς εσωτερικές αλληλεπιδράσεις και φυσική συνοχή, μέχρι πλήρους Αυτοκρατορικής ολοκλήρωσης, από της Ασσυριακής στην Μηδική, Περσική, Μακεδονική και Ελληνιστική, Ρωμαϊκή, Βυζαντινή, Οθωμανική. **Οι έντονες αντιπαράθεσεις μέσα του εναρμονίζονται εις αύξηση του δυναμικού του και οι οξύτερες αντιθέσεις αφορούν στην φυσική κρίση και ανάδειξη του άριστου συνοχέα συστηματικής ολοκλήρωσής του.** (Στην τελευταία Βυζαντινή περίοδο, η Ελληνική Αυτοκρατορία της Πόλης, οι Σέρβοι, οι Σελτζούκοι και Οθωμανοί, ανταγωνίζονται για το ποιός είναι ο καταλληλότερος και αποτελεσματικότερος ενοποιητικός παράγων του αυτού συστήματος). Εδώ, σε αυτό το Κεντρικό Σύστημα της Ιστορίας, έχουμε τον γεωπολιτιστικό και γεωπολιτικό άξονα της ιστορίας.

Το Ευρωπαϊκό γεωπολιτικό σύστημα, με την έννοια της γεωγραφικής βάσης της ιστορικής Ευρώπης, εκτείνεται πέραν των Άλπεων, ανοίγοντας σαν βεντάλια επάνω στα αυτών και των οροσειρών που τις συνεχίζουν. Είναι θεμελιωδώς ένα αποκλίνον πεδίο, κεντρόφυγου δυναμικής, διασπειρόμενης δομής, χωρίς ολομορφική αντοχή. Για αυτόν τον λόγο δεν έχει ενοποιηθεί ποτέ στην ιστορία, εκτός τριών βραχύβιων συγκυριακών περιστάσεων: με τον Καρλομάγνο, τον Μ. Ναπολέοντα και τον Χίτλερ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα ιστορικό ανέκδοτο σαν την Αχαϊκή Συμπολιτεία, - προϊόν παρακμιακό χειρότερο από εκείνη καθόσον η Ελληνιστική Συμπολιτεία ήταν αυτοδύναμο δημιουργήμα εσωτερικού προσδιορισμού, ενώ η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη απετέλεσε βασικά εξωγενή συσσωμάτωση ανάγκης για την άμυνα της Δυτικής Ευρώπης κατά της Σοβιετικής απειλής στον διπολικό αγώνα των ΗΠΑ.

Το Ευρωπαϊκό σύστημα έχει στα δυτικά το Ατλαντικό σύστημα, στα ανατολικά το Βόρειο Ευρασιατικό, και στα νότια-νοτιοδυτικά την δυτική λεκάνη της Μεσογείου (που αποτελεί φυσικό παράρτημα του Κεντρικού συστήματος).

Στο Ατλαντικό γεωπολιτικό πεδίο κυριαρχεί η Αγγλοσαξωνική παράμετρος, Αγγλία πρώτα και ΗΠΑ εν συνεχεία. Η θέση της Αγγλίας είναι επαμφοτερίζουσα – μέρος και μη μέρος του Ευρωπαϊκού ηπειρωτικού συστήματος. Αυτό που η Αγγλία είναι κατά μέρος, Ατλαντική Δύναμη στην Ηπειρωτική Ευρώπη, αποτελεί η Αμερική στην ουσία της, την μη Ευρωπαϊκή Ατλαντική Αρχή. Η Επανάσταση που την διεχώρισε από το Ευρωπαϊκό σύστημα πολιτικά θα ολοκληρωθεί με την δεύτερη Επανάσταση που θα την αυτονομήσει και πολιτισμικά. Η πολιτική πτυχή αυτής της δεύτερης πολιτισμικής Επανάστασης, απαραίτητης για την ηγεμονική θέση της Υπερδύναμης προκειμένου να μετατρέψει το παγκόσμιο μονοπολικό σύστημα σε «αυτοκρατορικό», - άρχισε ήδη, και θα ολοκληρωθεί κατά το πρότυπο της μετάπτωσης της Ρωμαϊκής ηγεμονίας σε αυτοκρατορία (από την *respublica* σε *imperium*).

[Δείτε τις μελέτες μου με τίτλους:

1/ *History and Theory of Geopolitical Dominance*,

2/ *Athens, Rome and the American Universal Imperium: Strategies of Unipolarity*,

3/ *Μονοπολική Στρατηγική και “Smart” Power*,

Στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research projects, κατηγορία “Geopolitics and the Vector of History: Unipolar Systems and World Hegemony”].

Στο Ευρασιατικό γεωπολιτικό πεδίο δεσπόζει η Ρωσία. Η ταυτότητά της χαρακτηρίζεται από το αχανές, την απεραντοσύνη των εντός των Ουραλίων πεδιάδων, της παγωμένης Σιβηρίας, της Στέπας. Στο βάθος αυτού του αχανούς έπιασε γερές ρίζες η Ορθοδοξία, στην μορφή της οποίας το Μέγα της έκτασης έδωσε ισχυρή αυθεντικότητα.

Αυτή η Ορθόδοξη ιδιοπροσωπία την έσωσε από την πλήρη Ευρωπαϊκή αφομοίωση, αν και ταλαιπωρήθηκε και εξαντλήθηκε από εκείνη την επίδραση. Το γεωγραφικό και βιωματικό αχανές την σώζει από την Ευρωπαϊκή κυριαρχία, αλλά δεν αρκεί για να της δώσει ουσιαστική και μόνιμη επίδραση εκτός των ορίων του Εγγύς Εξωτερικού της, για το οποίο και μόνο αγωνίζεται πραγματικά. Οι επέκεινα περιπέτειές της αφορούν σε εξασφάλιση διαπραγματευτικών ερεισμάτων για την βεβαίωση του αποφασιστικού ρόλου της στην άμεση γειτονία της. Η δε αυθεντικότητα της πολιτισμικής Ορθόδοξης ταυτότητάς της την κάνει ευπροσέγγορη προς τον Ελληνισμό πολιτισμικά και το Κεντρικό σύστημα της ιστορίας πολιτικοιστορικά. **Δεν αποτελεί απειλή για την Κεντρική εστία, ούτε πηγή αντιπαράθεσης προς αυτήν, αν ο Ελληνισμός και το Κεντρικό σύστημα βρίσκονται στην περιωπή της ουσίας τους.**

Η ενδοχώρα της δυτικής Μεσογείου ορίζεται από την Σαχάρα στο νότο, τα Πυρηναία, τα βουνά της νότιας Γαλλίας και τις Άλπεις στον βορρά. Δεν έχει σαφή ηγετική φυσιογνωμία, αλλά ποικίλλοντα χαρακτήρα αναλόγως της πολιτιστικής μορφολογίας του. Στους πρώτους κατοίκους προστέθηκαν τα Τευτονικά φύλα με την κατάρρευση του Δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, και οι συνέπειες της Αραβικής Μουσουλμανικής εξάπλωσης. Η πολιτική αστάθεια του συστήματος αυτού είναι αποτέλεσμα της Ευρωπαϊκής επιρροής, η αντίδραση στην οποία παραμένει έντονη και σήμερα. Έτσι η Καταλονία εγείρεται εις αυτονόμηση. Και η Αλγερία καταγγέλλει την Γαλλία για την ολέθρια αποικιοκρατία της στον χώρο.

Η πολιτιστική ιδιαιτερότητα της Ευρώπης της έδωσε την ανοδική πορεία και κυριαρχία στην πολιτική ιστορία. Έχω αναλύσει επανειλημμένα και διεξοδικά το συστατικό Τευτονικό βίωμα για το νόημα της ύπαρξης και τις μορφές του στον υψηλό και βιοτικό πολιτισμό (πολιτισμικές μορφές τέχνης και σκέψης, τρόπος βίου, αξιακό σύστημα και αξιολογική κλίμακα). **Η**

απομάκρυνση του ανθρώπου ως Υπο-κειμένου από το Είναι που έτσι καθίσταται αντι-κείμενο, παρέχει την δυναμική της βούλησης για δύναμη μαζί με μια μαζικοποιημένη αυτοδέσμευση της βούλησης σε ένα τεχνητό σύστημα κανόνων, το οποίο αγνοώντας την απαίτηση εναρμόνισης προς την φυσική τάξη, τον «Κόσμο» της πραγματικότητας, πολλαπλασιάζει αρχικά την ανθρώπινη ενέργεια όταν το Υποκείμενο Εγώ γίνεται Ομογενής Μάζα. Αλλά αυτό κρατάει μόνο για ένα συνηθέστερα περιορισμένο διάστημα. Στον πόλεμο του Υποκειμένου με την Φύση, φυσικά κερδίζει η Φύση, δηλαδή η φανέρωση του Είναι στον Κόσμο. Η Βούληση για Δύναμη, αποκεκομμένη από την φυσική δύναμη του ακμάζοντος όντος, νεκρώνει τον άνθρωπο και παραλύει την φυσική δημιουργικότητά του. Η ίδια η τεχνητότητα του βίου, που στο τέλος καταντά εικονική πραγματικότητα, και η ομογενοποίηση ενός αδιαφόριστου ανθρώπινου Υλικού, που εξασθενεί τον άνθρωπο βιολογικά και πνευματικά, καταστρέφουν το Ευρωπαϊκό πείραμα της ιστορίας. Η αστεία υποκριτική ευαισθησία για την κλιματική αλλαγή (αντί για την ανησυχία περί του απανθρωπισμού του πολιτισμού της μηχανής και του εικονικού, του επιστημονισμού και της τεχνολογίας), κρύβει την εντεινόμενη αίσθηση ότι κάτι πάει ριζικά στραβά.

Αλλά ο πολιτισμός που δημιούργησε το Πρόβλημα δεν μπορεί να το λύσει, στην παρακμή μάλιστα και τον θάνατό του. Ζούμε τη Εποχή της Μεταβολής από την Ευρωπαϊκή Τάξη στον Ερχόμενο «Κόσμο».

Στην Ευρωπαϊκή λαίλαπα των τελευταίων αιώνων υπέκυψε πολιτικοστρατιωτικά και πολιτισμικά όλος ο κόσμος, - πλην του Κεντρικού συστήματος της ιστορίας. Προσωρινά η Βούληση του Υποκειμένου επιβάλλεται σε ένα κόσμο που είναι εξ ολοκλήρου βαπτισμένος στην φύση και στον θεό της φύσης, χρειάζεται κάποιος χρόνος για να αντιμετωπίσει η φύση το ξένο και αλλότριο, αλλά νωρίτερα ή αργότερα χωνεύει την ανωμαλία σπίζοντάς την.

Βέβαια, η ταυτότητα των γεωπολιτικών ενοτήτων και των πολιτισμικών λαών δεν αλλοιώθηκε, αφού τίποτα που Είναι δεν χάνεται, και τίποτα που

δεν Είναι δεν γίνεται. Αλλά το θεμελιώδες βίωμα της κατά περίπτωση ταυτότητας βυθίστηκε στο υπαρκτικό βάθος της γης του, και δεν αφέθηκε να ανθίσει στην πληρότητα των υψηλών συνθέσεων μορφών που το εκφράζουν. Ακόμη και το Ευρασιατικό σύστημα, παρά την απεραντοσύνη και ορθοδοξία του, υπέστη βαθειά την επίδραση του πολιτισμικού Ευρωπαϊσμού, αν και διατήρησε την πολιτική του ανεξαρτησία μέχρι σήμερα (Ρωσία). Αλλά το βόρειο αυτό διηπειρωτικό σύστημα δεν έχει το κοσμοϊστορικό δυναμικό του Κεντρικού συστήματος. Αποτελούσε δε ένα υβρίδιο μεταξύ Δυτικοευρωπαϊκού εθνικού κράτους και αποικιοκρατίας. Στις τρεις τελευταίες δεκαετίες περιορίστηκε στην γεωγραφική βάση της ταυτότητάς του, την Ρωσία με την ευρεία έκταση της Σιβηρικής δεξαμενής της.

Το Υποκείμενο, πάσχον το ίδιο από την αποξένωσή του εκ του Είναι, επέβαλλε με σιδηρά πυγμή την βούλησή του επί της οικουμένης. Στην νεωτερικότητα, η Αυτοκρατορία των συνεργειών διαφορετικών τόπων και λαών υπό την κατάλληλο ικανότερη αρχή συνοχής, έγινε Αποικιοκρατία της ωμής ισχύος επιβολής χωρίς την οργανική σύνθεση της ανθρωπίνης πολλαπλότητας σε συλλειτουργούντες παράγοντες ενότητας.

Ο μόνος γεωπολιτικός χώρος που αντιστάθηκε ουσιαστικά στο Ευρωπαϊκό σύστημα μέχρι τέλους, και διέμεινε αυτοκρατορία ανοχής και σύμπνοιας, και όχι αποικιοκρατία κατοχής και βιασμού, - είναι το Κεντρικό Σύστημα της Ιστορίας. Σε αυτό το γεγονός συνίσταται η κοσμοϊστορική σημασία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, (διαδόχου κατά συνέχεια της Βυζαντινής, και αυτής διαδόχου της Ρωμαϊκής), ιδιαίτερα για τον πολιτισμικό Ελληνισμό. Τον κράτησε ασφαλή, ανεπηρέαστο από την Ευρωπαϊκή επιρροή και Ευρωπαϊστική αλλοτρίωση. Κι έτσι η Ορθοδοξία ενέμεινε στην Βυζαντινή παρακαταθήκη του Σχίσματος προς την Δυτική Εκκλησία, αντέστη στους Ορθολογισμούς, Εμπειρισμούς και Διαφωτισμούς της Ευρώπης. Κι έτσι η Βυζαντινή αρχιτεκτονική κατέστη ο κανόνας της Οθωμανικής (Σινάν). Κι έτσι ο οικείος του χώρου διαθηρσκευτικός μυστικισμός αποκορυφώθηκε στην Ελληνικότροπη ποιητικότητα του Ρουμί. Κι έτσι η κλασσική Οθωμανική μουσική ανάγεται στην Βυζαντινή και (κατά την πρωταρχή) στην Ελληνική. Κι έτσι ο λαός εξέφυσε την Δημοτική Ελλαδική και Μικρασιατική ποίηση και άσμα, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική κατά τον νέο Δωρικό και Ιωνικό τρόπο της, τον χορό και την εορτή του βίου (πανηγύρια) σαν κοινό τρόπο ύπαρξης με κοινές δομές αισθαντικότητας και ευαισθησίας, τονικότητας και μορφολογίας.

Η κατάρρευση του Ευρωπαϊκού συστήματος, και το τέλος της Ευρωπαϊκής φάσης της ιστορίας, σηματοδοτήθηκε από τους δυο μεγάλους Πολέμους, και

την πολιτισμική ακρισία, του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα. Θύμα των σφαδασμών από τον θάνατο της Ευρώπης ήταν και το Κεντρικό Πεδίο υπό την μορφή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Διαλύθηκε και αντικαταστάθηκε από πλέγμα προτεκτοράτων και νεοαποικιών, αυθαίρετα και αφύσικα εν πολλοίς διαμοιρασμένων. Το άγνωστο στον χώρο μας, τεχνητό και ανοικείο, «εθνικό κράτος» δηλητηρίασε τις σύνθετες σχέσεις και εκλεκτικές συγγένειες τόπων και λαών του κεντρικού γεωπολιτικού πεδίου, και αποδόμησε την εμφιλοχωρούσα ιδέα και πραγματικότητα του εναρμονισμού των στην αυτοκρατορία. Η Οθωμανική αυτοκρατορία δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει το Ευρωπαϊκό σύστημα χρησιμοποιώντας τα οργανωτικά και τεχνολογικά μέσα του χωρίς να προβληματιστεί από την ιδεολογία του, τις αρχές και ιδιοδομές του και την πολιτιστική ταυτότητά του. Βασική ευθύνη για αυτήν την θεωρητική ανεπάρκεια με βαρύτατα πρακτικά αποτελέσματα, φέρει η αδυναμία και αποτυχία του παρακμάζοντος Ελληνισμού να αρθρώσει σε άνθιση το βίωμα και τις μορφές του οικείου χώρου.

Αλλά η κεντρομόλος δυναμική του Κεντρικού Συστήματος είναι θεμελιώδης παράγων της ιστορίας. Σε λιγότερο από 100 χρόνια η συνεκτική υφή του πεδίου άρχισε να λειτουργεί πάλι, και ήδη τα πρώτα αποτελέσματα του επανασυντονισμού του είναι προφανή. Ένα-ένα τα κράτη του συστήματος ενεργοποιούνται στην στρατηγική της δικτύωσης και συνέργειας των μελών του, εγκαταλείποντας την διασπαστική πολιτική της προσφυγής σε δυνάμεις εκτός του χώρου για την υποστήριξη των συμφερόντων τους. Όταν μάλιστα οι δυνάμεις αυτές ανήκουν στην προηγούμενη κατάσταση του κόσμου, και ακόμα βαυκαλίζονται με προ πολλού παρωχημένα μεγαλεία σε απόλυτη δυσαναλογία προς την πραγματική σημασία και αξία τους σήμερα, - όταν παίρνουν πόζες σε κατάδηλη αναντιστοιχία προς το μπόι τους (Γαλλία). Η επίκληση δε της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι καταγέλαστη.

Οι ΗΠΑ ανήκουν σε άλλη κατηγορία, ή μάλλον αποτελούν από μόνες τους χωριστό είδος πια. Το Ατλαντικό Αγγλοσαξωνικό βίωμα άνθισε στην Αγγλία και τελειώθηκε στην Αμερική.

Στον «κόσμο» της αληθινής πραγματικότητας (όχι της τεχνητής που είναι ψεύτικη και καταντά εικονική) και σε μια εποχή μεταβολών και μεταμορφώσεων (σαν την παρούσα), οι χώρες χωρίζονται βασικά σε δυνάμεις ανανεωτικές και συστήματα αντιδραστικά. Οι πρώτες οδηγούνται από το Άνυσμα της Ιστορίας στον δεδομένο χρόνο. Οι δεύτερες είναι οι χαμένοι της ιστορίας. Όλες οι άλλες διακρίσεις χάνουν διαδοχικά την σημασία τους, γιατί ακριβώς ανήκουν στον παρερχόμενο κόσμο, όχι στον Ερχόμενο.

Ελεύθερες είναι οι ανανεωτικές δυνάμεις, δεσποτικές οι αντιδραστικές, άσχετα από τον πολιτειακό τύπο που φέρουν. Υπάρχουν ανελεύθερες δημοκρατίες, όπως και ελεύθερες ηγεμονίες. Ενός ανδρός αρχή ήταν στην ουσία η Αθήνα της Χρυσής περιόδου (Θουκυδίδης), ο δε Περικλής ορίζει την Αθηναϊκή δημοκρατία με αναφορά στην ισονομία του δικαίου, την αριστοκρατία της ευθύνης και την ελευθερία του βίου.

[Για την σχετική Αριστοτελική θεωρία δείτε την μελέτη μου

Σταθεροποιητικές και δυνάμεις φυσικής τάξης είναι οι ισχυρές ανανεωτικές χώρες, αποσταθεροποιητικές και προαγωγές αταξίας (εν ονόματι της παρωχημένης τεχνητής τάξης) οι αντιδραστικές δυνάμεις.

Οι ανανεωτικές δυνάμεις ομαλοποιούν τις ιστορικές διαδικασίες γιατί κινούνται κατά το Άνυσμα της Ιστορίας. Οι αντιδραστικές χώρες προκαλούν προβλήματα, και εμποδίζουν με τις τριβές που παράγουν στην μεταβατική περίοδο την ανάδυση της νέας μορφής της ιστορίας.

Οι αντιδραστικές χώρες δρουν στον γεωπολιτικό χώρο τους ως εγκάθετες ξένων εξωπεδιακών δυνάμεων για να εμποδίσουν την αναμόρφωση του οικείου πεδίου κατά την νέα φυσική τάξη του. Αποτελούν όργανα αλλότριων προς τον χώρο παραγόντων, και εξυπηρετούν την παρεμβατικότητα και τα συμφέροντα ξένων δυνάμεων. Είναι στην ουσία προτεκτοράτα ξένων δυνάμεων. Αντίθετα, οι ανανεωτικές δυνάμεις εργάζονται για την συνέργεια του οικείου γεωπολιτικού πεδίου των και τον πολλαπλασιασμό της δυναμικής του. Σε αυτές μιλάει ο χώρος και η ιστορία. Είναι οι στεφανηφόροι νικητές στον χώρο και την ιστορία.

Οι ανανεωτικές δυνάμεις έχουν την δύναμη, την σιγουριά και την αποφασιστικότητα της οικείωσης προς το γεωπολιτικό πεδίο τους και προς

την ορμή του ιστορικού ρυθμού. Οι αντιδραστικές χώρες είναι κατά βάση αδύναμες (από την ασυνταξία τους προς τον τόπο και τον καιρό), αλαζονικές και υβριστικές (εις της παλαιάς και παρελθούσης επιβολής τους), προκλητικές και ανισόρροπες και ουτοπικές και υστερικές (λόγω της αναντιστοιχίας τους προς την πραγματικότητα επί του πεδίου).

Καθώς η εποχή των μεταβολών αρχίζει να αναλαμβάνει καθαρώτερα την νέα μορφή της ανανέωσης, οι αντιδραστικές χώρες απομονώνονται όλο και περισσότερο. Μια μια ακόμα και οι χώρες-παράγοντες του προηγούμενου status quo, προσανατολίζονται κατά το Άνυσμα της Ιστορίας. Απομένουν οι αδιόρθωτες παρεκκλίσεις, που διαδοχικά εξαφανίζονται, είτε σηπόμενες στις όχθες του Μεγάλου Ποταμού είτε παρασυρόμενες στην ακαταμάχητη ροή του.

Αντιδραστική χώρα του Ευρωπαϊκού συστήματος εμφανίζεται η **Γαλλία**, όπου η Ευρωπαϊκή παρακμή διατρανώνεται φανερώτερα. Οι πόζες της ξεπερνούν κατά πολύ τις δυνάμεις της.

Ως αντιδραστική χώρα του Κεντρικού Συστήματος συμπεριφέρεται η **Ελλάδα**. Δρα ως προτεκτοράτο ξένων προς τον χώρο δυνάμεων.

Αντιδραστική χώρα του Κεντρικού συστήματος είναι η **Αίγυπτος του καθεστώτος Σίσι**. Το Καθεστώς επεβλήθη ως προτεκτοράτο της Δύσης στην Μέση Ανατολή. Βρίσκεται σε θεμελιώδη αναντιστοιχία προς τον λαό και τον τόπο, την ανθρωπογεωγραφία και την γεωπολιτική λογική.

Πρόσφατα και καθαρά εγκάθετη χώρα στο Κεντρικό σύστημα και στο Μεσανατολικό τμήμα του είναι και το **Ισραήλ**.

Το όμοιο στο όμοιο. Οι προβληματικές χώρες, εστίες ανωμαλίες της αναδυόμενης φυσικής τάξης του ανανεούμενου κόσμου, συμπλέουν στην ματαιότητα της προστιθέμενης αδυναμίας τους.

Η σύμπλευσή τους είναι έργο ανάγκης που θα διαρραγεί μόλις η μια και η άλλη χώρα θα υποτάσσονται στην λογική του χώρου και της ιστορίας. **Ανάλογη και η κατάληξή τους.**

Η Γαλλία θα διορθωθεί από τις ισχυρότερες Ευρωπαϊκές δυνάμεις, το Ατλαντικό σύστημα και αυτήν την ηγεμονική Αμερική.

Η Ελλάδα βαίνει προς ριζική διόρθωση του αρχέγονου αμαρτήματος της ίδρυσής της μετά την Επανάσταση ως στρατιωτικού, οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού εξαρτήματος της Ευρώπης. Η παρούσα πολιτική επιδεινώνει το γεγονός και οδηγεί στην λύτρωση από την κρίση ταυτότητας που την μαστίζει 200 χρόνια τώρα.

Στην Αίγυπτο το καθεστώς Σίσι θα καταρρεύσει ή θα παραδοθεί στα πεπρωμένα του γεωπολιτικού χώρου στον οποίο ανήκει, οπότε επίσης θα αντικατασταθεί.

Το Ισραήλ συμπεριφέρεται αντιδραστικά για να εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες ενσωμάτωσης. Θα συμμορφωθεί με τους όρους που αντιστοιχούν στην πραγματική σημασία του κατά την νέα τροπή της ιστορίας.

Η μοιραία κατάληξη είναι δεδομένη. Η σοφία του νου, όπως και οι χρησμοί του Απόλλωνα, γνωρίζουν το Τί θα γίνει, το πότε και πώς ακριβώς θα γίνει εξαρτάται από συνδρομές περιστάσεων και συγκυρίες.

Καθοριστικό ρόλο στην συγκεκριμένη δομή των εξελίξεων θα παίξουν δύο παράγοντες.

Η ανάληψη και εμπέδωση εκ μέρους της Αμερικής του προφανούς πεπρωμένου της για την ανανέωση του κόσμου από την Ευρωπαϊκή μεταπρακμαική σήψη.

Και η εντεινόμενη δυναμική της Τουρκίας κατά την μετεωρική άνοδό της στην κλίμακα ισχύος, δυναμική που πηγάζει από την βίωση, και ανθίζει από την συνείδηση, του ιδιοχαρακτήρα της ταυτότητας και του κοσμοϊστορικού νοήματος του Κεντρικού Συστήματος, άξονα της Ιστορίας. Η Τουρκία αντλεί οικεία δύναμη και ακένωτη ενέργεια από την ταύτισή της με τον χώρο, αφουγκράζεται τον παντοδύναμο παλμό του, εμπνέεται εισπνέοντας το αποκαλυπτικό πνεύμα του Μεγάλου τόπου, αίρεται και υφούται με τον υπερβατικό τόνο του Κεντρικού γεωπολιτικού πεδίου της Ιστορίας.

(Όπως το είχα αναλύσει και προβλέφει στην δεκαετία των 1990: «Χώρος και Ιστορία»).

Στο Κεντρικό Σύστημα, και στις φυσικές ή καιρικές εξακτινώσεις του, μια μια οι χώρες αναγνωρίζουν την σημασία της συνέργειας στην νέα ολοκλήρωσή του ως ενός ενιαίου δυναμικού πεδίου. Η επιρροή του είναι ακαταμάχητη όταν η τονικότητά του συνδυάζει την οικεία στον χώρο μας

οργανωτικότητα της Τουρκίας (αυτοκρατορικού λαού), με την καθοριστική του άξονα της ιστορίας νοσηματοδότηση του Ελληνισμού (πολιτισμικού λαού).

Ιδού το αίτημα της ιστορίας στο παρόν.

Η Τουρκία ενεργεί τον ρόλο της υπερθετικά. Η εκθετική της ανύψωση είναι το μέγα γεγονός των αρχών του 21^{ου} αιώνα. Βέβαια οι αντιδραστικές δυνάμεις προσπαθούν με δημιουργούμενες κρίσεις στο εσωτερικό του Κεντρικού συστήματος να αναχαιτίσουν ή ελέγξουν την άνοδο της χώρας στην θέση οδηγού της συνεργειακής ολοκλήρωσης του οικείου γεωπολιτικού χώρου για την βέλτιστη και μέγιστη απόδοσή του στον καθορισμό του ρυθμού της ιστορίας.

Ο Ελληνισμός νοσεί στο Νεοελληνικό κράτος την βαρύτερη νόσο της αλλοτριώσης.

Οι Σταυροφορίες του Μεσαίωνα έπληξαν και το Ισλάμ στην Μέση Ανατολή και τον Ορθόδοξο Ελληνισμό στο Βυζάντιο. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία, διάδοχος της Βυζαντινής, διαδόχου της Ρωμαϊκής, διαδόχου του Ελληνιστικού συστήματος ισχύος, διέσωσε την ταυτότητα του χώρου. Οι νεωτερικές παρεμβάσεις της Δύσης στο Κεντρικό σύστημα, οι νέες Σταυροφορίες για τις Ευρωπαϊκές αξίες και την Ευρωπαϊκή λογικότητα, - οι νεωτερικοί μύθοι του Ανθρωπισμού (στυλ κοσμικού διαφωτισμού) και του Επιστημονισμού (στυλ τεχνολογικής εκμετάλλευσης), σε όλες της εφαρμογές τους - αποσυντόνισαν την φυσική τάξη και θόλωσαν τον διάφανο αέρα του οικείου χώρου. Εξουθένωσαν την δυναμική του, μαύρισαν την αλήθεια του, αίσχυναν την μορφή του.

Ήδη το ιστορικό λάθος διορθώνεται. Η Ευρώπη κλείνεται στον τάφο της και το Κεντρικό πεδίο ανοίγει στον κόσμο. Και η οικουμένη περιμένει με αγωνία την άνθισή του

Το αίνιγμα της ιστορίας λύθηκε.

[Συμβολισμοί.

Ο Macron της Γαλλίας μαίνεται κατά της Ισλαμικής γυναικείας καλύπτρας. Και προσβάλλει τους Αλγερινούς διακηρύσσοντας ότι οφείλουν την εθνική τους συνείδηση στην σκαιή και αποτρόπαιη Γαλλική αποικιοκρατία. **Ίδια στάση όπως με τους «Καθαρούς» του Μεσαίωνα στην νότιο Γαλλία και την ομογενοποίηση (Φραγκοποίηση) του Languedoc. Και εκεί Σταυροφορία. Τότε για την ιερή πίστη. Τώρα για το κοσμικό κράτος!**

Ο Erdogan της Τουρκίας προσφέρει στον Δυτικό Πάπα τα εκστατικά ποιήματα του Rumi, πνοές του Αξονικού χώρου.

Και κατ' απαίτηση του Προέδρου, το Πολιτιστικό Κέντρο Ατατούρκ στην Πόλη εγκαινίασε προ ημερών το νεότευκτο κτίριο της Όπερας με την εκτέλεση ενός ειδικά παρηγγελμένου μουσικού έργου, της όπερας «Σινάν», για τον μεγάλο αρχιτέκτονα, εμπνευσμένο θεμελιωτή της μνημειακής Οθωμανικής συνέχειας της Βυζαντινής αρχιτεκτονικής, προερχόμενο εκ του devshirme (παιδολόγι), συστήματος για την στρατιωτική και πολιτική στελέχωση της αυτοκρατορίας, και στα υψηλότερα ακόμη διοικητικά πόστα, με πηγή ανεξάρτητη από την Τουρκική αριστοκρατία.

Η Δυτική μισαλλοδοξία και η φυσική συμπεριληπτικότητα κατ' αξίαν του Κεντρικού χώρου.

Τίνος είναι το μέλλον στην ιστορία;

Ρητορική ερώτηση!]

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΜΗΛΙΑΚΑ

Διάλογος περί Γεωστρατηγικής

ή

ο Νόμος της Δύναμης στην Ιστορία

ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὥς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε ἢ ὥς ἡμᾶς οὐδὲν ἡδίκηκατε λέγοντας οἶεσθαι πείσειν, τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προύχοντες πράσσουσι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν.

[Οι Αθηναίοι πρέσβεις θέτουν την βάση της συζήτησης, κεκλεισμένων των θυρών, με τους άρχοντες της Μήλου στην αρχή των διαπραγματεύσεων για την υποταγή της νήσου στην Αθηναϊκή ηγεμονία

«Εμείς λοιπόν δεν πρόκειται να μακρολογήσουμε παράταιρα με όμορφα λόγια, όπως ότι δικαίως ασκούμε την ηγεμονία γιατί είμαστε η κύρια κινητήρια δύναμη στην απόκρουση του Περσικού κινδύνου, ή όπως ότι προβαίνουμε τώρα σε επιθετικές κινήσεις όντας αδικημένοι πρώτα από τον αντίπαλο. Και από το άλλο μέρος αξιώνουμε ούτε εσείς να νομίζετε ότι θα μας πείσετε λέγοντας ότι αν και είσαστε άποικοι των Λακεδαιμονίων δεν συνεκστρατεύσατε ποτέ εναντίον μας με αυτούς, ή ότι δεν μας έχετε αδικήσει σε τίποτα. Αλλά λέμε να προχωρήσουμε τους λόγους μας με αυτά που είναι πραγματικά δυνατά από αυτά που αληθινά σκεφτόμαστε, γνωρίζοντας προς γνωρίζοντας ότι τα δίκαια μεν στον ανθρώπειο λόγο κρίνονται από της ίσης ανάγκης των δυο μερών, ενώ οι προέχοντες πράττουν αυτά που έχουν την δύναμη να γίνουν, και οι αδύναμοι επιτρέπουν και ακολουθούν»].

Το δίκαιο μεταξύ δύο μερών, το ισομοίρασμα στην μέση («δίχα») ενός διατιθέμενου πράγματος, είναι φυσικό όταν οι δυο πλευρές βρίσκονται υπό την αυτήν ανάγκη, δηλαδή ισοζυγίζουν οι δυνάμεις των. Αν υπάρχει διαφορά βάρους η ισομερής ζυγαριά δεν ισορροπεί. Τότε ο ισχυρός πράττει κατά την δύναμή του και ο αδύναμος παρακολουθεί αγόμενος από την βαρύτερη ανάγκη που δημιουργεί η υπέρτερη δύναμη.

Μεγαλόπρεπα ο Δωρικός Πίνδαρος έχει υμνήσει το κράτος και την βία της υπερανέχουσας, υπερτελούς δύναμης. Ο φυσικός Νόμος, η «δια-νομή» κατά την κοσμική τάξη, η ίδια η λογική του χρόνου, δικαιώνουν το βιαιότατον με υπέρτατο χέρι:

Νόμος ό πάντων βασιλεύς

Θνατῶν τε καί άθανάτων

Άγει δικαίων τὸ βιαιότατον

ύπερτάτα χειρί. τεκμαίρομαι

ἔργοισιν Ἡρακλέους.

Πίνδαρος, Fr. 169a1-5 Maehler

[Και συνεχίζει τεκμαίροντας του λόγου το αληθές με τα κατορθώματα του Ηρακλή, που άρπαξε τα βόδια του Γηρυόνη χωρίς να τα ζητήσει ούτε να τα πληρώσει, σκοτώνοντάς τον. Και το ίδιο έκανε με τα άλογα του Διομήδη, βάζοντάς τα να τον κατασπαράζουν. Fr 169a6-36.

«Νόμος πάντων ο βασιλεύς κατά την φύσιν», κεφαλαιοποιεί ο Ησύχιος s. v., από τον Πλατωνικό *«Γοργία»* 483e3. Στον διάλογο, ο Καλλικλής αντιπαραθέτει τον απόλυτο φυσικό νόμο προς τον ανθρώπινο που είναι σχετικός προς ωρισμένο τόπο και λαό. Ο δεύτερος αποτελεί τον τρόπο βίου μιας κοινωνίας και την κωδικοποίηση της συνήθειας του βίου σε ηθικό και δικαιοκτικό σύστημα κανόνων.

[Έτσι αντιλαμβάνεται και τον νόμο ο Ηρόδοτος, ειλαμβάνοντας, λανθασμένα, και του Πίνδαρου την διακήρυξη υπ' αυτήν την έννοια. Το ρητό είχε γίνει γνωμικό ευθύς ως διατυπώθηκε, και έτσι εφαρμόστηκε εκτός του Πινδάρειου πλαισίου].

Τον ανθρώπινο νόμο, («θετικό», κατά θέσιν, ως διαφοροποιούμενο και αντιτιθέμενο προς τον φυσικό, «άθετο» και κοσμικό), θεωρεί ο Καλλικλής υπό το πρίσμα της διαδεδομένης στην δημοκρατική (με την αρχαία έννοια του όρου, όπως την διατυπώνει ο Περικλής στον *Επιτάφιο* λόγο του) Αθήνα του 5^{ου} αιώνα ιδέας της Ισότητας στην κατανομή των προσδιοριστικών μερισμάτων κοινωνικής συνοχής μεταξύ των μετεχόντων σε μια πολιτική ενότητα (πόλη, κράτος).

Σε αυτήν την βάση θεωρούμενος ο νόμος της ισότητας καταμαγγανεύει τους λέοντες σε μια κοινωνία από πρώτης νεότητάς των με την ιδεοληψία ενός αφύσικου δικαίου καθιστώντας τους στην ουσία δούλους (αφού δεν έχουν όσα τους ανήκουν κατά φύσιν), ευνουχίζοντας έτσι την δυναμική τους και στερώντας την κοινωνία από την υπεραναβλύζουσα ενέργεια του καλύτερου, του «εσθλού». Σε ένα στυλιστικό *tour de force* που αντιστοιχεί στην ένταση του ιδεολογικού μηνύματος, ο Πλάτων βάζει τον Καλλικλή να θειάζει για την απελευθέρωση του πραγματικά άριστου, του δυνατού «καλού καγαθού», από τα δεσμά των αφύσικων νόμων, για να λάμψει το φως του φυσικού δικαίου προς όφελος πάντων:

(η υπεροχή του κρείττονος επί του ἥττονος δικαιώνει τις αντίστοιχες κατανομές, ὅπως για παράδειγμα τις επιθετικές κινήσεις του Δαρείου και του Ξέρξη). *ἀλλ' οἶμαι οὗτοι κατὰ φύσιν τὴν τοῦ δικαίου ταῦτα πράττουσιν, καὶ ναὶ μὰ τὸν Δία κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως, οὐ μέντοι ἴσως κατὰ τοῦτον ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα· πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐρρωμενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων λαμβάνοντες, ὥσπερ λέοντας, κατεπαῖδοντές τε καὶ γοητεύοντες καταδουλούμεθα λέγοντες ὡς τὸ ἴσον χρῆ ἔχειν καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. ἐὰν δέ γε οἶμαι φύσιν ἱκανὴν γένηται ἔχων ἀνὴρ, πάντα ταῦτα ἀποσεισάμενος καὶ διαρρήξας καὶ διαφυγὼν, καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπωδὰς καὶ νόμους τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας, ἐπαναστάς ἀνεφάνη δεσπότης ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψεν τὸ τῆς φύσεως δίκαιον.* (και συνεχίζει επικαλούμενος το Πινδάρειον).

Πλάτων, *Γοργίας*, 483e1-484b1

Ο πρώτος και φυσικός νόμος είναι γενικής ισχύος ασχέτως των μερικών αντιλήψεων και αξιακών ιεραρχήσεων κατά χώρα και φυλή. Και αυτός συνίσταται ουσιαστικά στο “ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω τοῦ ἥττονος ἄρχειν και πλέον ἔχειν”, 483d5-6.

[Στην Σοφιστική του 5^{ου} αιώνα π. Χ. ήταν συνήθης τόπος η διάκριση μεταξύ της φυσικής τάξης για τον άνθρωπο και του θετού και σχετικής αξίας νόμου που θεσμίστηκε από αυτόν για τις κατά τόπους ανάγκες του. Ο σημαίνων Αθηναίος σοφιστής, ρήτωρ, μάντις και πολιτικός Αντιφών ο Ραμνούσιος έδωσε μνημειακή θεώρηση της διαφοράς φύσης και νόμου στο «περί Αληθείας» του. (Ήταν ιθύνων νους στο πραξικόπημα των 400 εν μέσω του αναζωπυρωμένου Πελοποννησιακού πολέμου το 411 π. Χ.). Μιλώντας για τον φυσικό νόμο της δύναμης δεν αλλάζει την ουσία της διαφοράς, απλά γεφυρώνει την Σοφιστική με την Πινδάρειο διατύπωση.

Για το καιρίο αυτό ζήτημα, φιλοσοφικό, πολιτικό και νομολογικό της Αθήνας του Χρυσού Αιώνα και του μεγάλου Πολέμου, δείτε τις εργασίες στον τόμο των Πρακτικών Διεθνούς Συμποσίου, Apostolos L. Pierris (ed.), *Φύσις and Νόμος. Power, Justice and the Agonistical Ideal of Life in High Classicism*, 2007. Εκεί και η δική μου συνθετική μελέτη: *The Order of Existence. Φύσις, Μοίρα, Ανάγκη, Θεσμός, Νόμος*, pp. 155-208].

Ο Πλάτων επικρίνει την αοριστία αυτής της βασικής Σοφιστικής θεωρίας του φυσικού νόμου κυριαρχίας του ισχυρού ως ουσίας της δικαιοσύνης. **Η κοσμική τάξη δεν μπορεί να θεμελιώνεται στην πλεονεξία του εκάστοτε ισχυρού και καλύπτου, κορίστου και αυτού στις ουσιώδεις διαστάσεις και παράγοντες της δύναμης. Αλλά το ίδιο ά-κοσμη και συμφεροντολογική και βίαια υπέρ του αδύναμου και χειρότερου είναι μια τάξη που θεμελιούται στην ισότητα.** (Πέραν του ότι μια τέτοια γεννάει λόγω της αυθαιρεσίας της τελικά ανάξιες ανισότητες). **Η αρχή και το κριτήριο δεν έγκειται ούτε στην ισότητα της αδυναμίας ούτε στην πλεονεξία της δύναμης. Ο «κόσμος» είναι αρμονία. Ο όρος της φυσικής κατα-νομής όποιου πράγματος προκείμενου για μοίρασμα, δεν είναι η αριθμητική ισότητα μεταξύ ανόμοιων (κόψιμο στην μέση), αλλά ούτε και η αχαλίνωτη πλεονεξία του ισχυρότερου. Και τα δύο είναι βία απέναντι στην κοσμική τάξη, αποτελούν ύβρη και η νέμεση εκδικείται. Η φυσική διανομή έχει όρο την «γεωμετρική ισότητα», δηλαδή την αναλογία. Όπως ο ένας προς τον άλλο στο σύνθετο άνυσμα της δύναμης που χαρακτηρίζει έκαστον, όση η σχέση της αξίας μεταξύ τους, έτσι και η αναλογία των μερισμάτων τους στο υπό διανομή πράγμα.** (507e-508a). Αυτή είναι η (αναλογική) *ισότητα κατ' αξίαν*].

Η υπόθεση της Μήλου αποτελεί ένα ήσων γεγονός στην ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου. Η πόλη ούτε ήθελε (η ηγεσία της είχε επιλέξει προσεκτική ουδετερότητα στην διαμάχη των γιγάντων), ούτε μπορούσε (λόγω ισχύος και γεωγραφίας) να παίξει υπολογίσιμο ρόλο στην πορεία του διπολικού αγώνα. **Ο Θουκυδίδης όμως διαλαμβάνει αναλυτικά την περιγραφή της συνάντησης μεταξύ των Αθηναίων Πρέσβων και των Μηλίων Αρχόντων για να διαλευκάνει την Αρχή της Δύναμης στην ιστορική νομοτέλεια.** Γράφει ιστορία, (όπως με αυτεπίγνωση διακηρύσσει), ως κτήμα και μάθημα εσαεί, όχι για περιστασιακά ακροατήρια και συγκεκριμένους καιρούς. Δεν έχει ακόμη εκτρωματικά γεννηθεί η α-νόητη αντίληψη ότι τα πράγματα αλλάζουν στην φύση και στις διαρθρωτικές δομές τους, σαν κακοστημένο σκηνικό που

χρειάζεται συνεχώς επιδιόρθωση και βελτίωση (η παρακίμαική Ευρωπαϊκή ουτοπία της προόδου).

Το 416 π. Χ. η Αθήνα ενισχύει την ηγεμονία της (την Αρχή της) προετοιμαζόμενη για την επανάληψη των εχθροπραξιών σε πλήρη κλίμακα, πέντε χρόνια μετά την ασθενή Νικίειο ειρήνη. Το θέρος ο Αλκιβιάδης ασφαρίζει το Άργος στην Αθηναϊκή επιρροή. Ταυτόχρονα αποστέλλεται ισχυρό ειστραπευτικό σώμα στην ουδέτερη Μήλο για να την υποχρεώσει να ενταχθεί στην Αθηναϊκή Συμμαχία, δηλαδή Ηγεμονία. Η ισχυρή ναυτική και οπλιτική δύναμη περικυκλώνει την πόλη, και, πριν αρχίσουν οι εχθροπραξίες, πρέσβεις αποστέλλονται στην πόλη για διαπραγματεύσεις (Θουκυδίδης, V, 84).

Η κυβέρνηση της Μήλου επιλέγει να γίνουν οι συνομιλίες κεικλεισμένων των θυρών μεταξύ των αρχόντων της Μήλου και των Αθηναίων πρέσβων, χωρίς να συγκληθεί εκκλησία του δήμου για να ακούσει τους λόγους. Αρχομένης της συζήτησης οι Αθηναίοι παρατηρούν ότι καταλαβαίνουν γιατί έγινε αυτή η επιλογή, για να μην συμβεί η πιθανή έκβαση του να δελεασθεί ο λαός από τα επιχειρήματα και τους λόγους των Αθηναίων και προκρίνει την προτεινόμενη λύση. Αλλά δεν τους αφορά το θέμα – ο λαός της Μήλου και τα συμφέροντά του είναι υπόθεση των αρχόντων της.

Ζητούν δε εν τοιαύτη περιπτώσει να επιταχυνθεί η συζήτηση γυμνούμενη από προφάσεις και δικαιολογίες, επικεντρωνόμενη δε στο ουσιαστικό. Περιττεύουν σε μια κλειστή διαπραγμάτευση, που πρέπει να λήξει επί τόπου και σύντομα, γενικολογίες ανάρμοστες εν προκειμένω και κατάλληλες σε άλλες περιστάσεις, όταν δεν επικρατεί ως Δαμόκλειος σπάθη η ανάγκη της σωτηρίας της πόλης. Γιατί αυτή είναι η ουσία της συζήτησης, πώς θα σωθεί η Μήλος, αφού είναι ειλημμένη απόφαση της Αθήνας να συμπεριληφθεί στην συμμαχία της ούτως ή άλλως, με συμφωνία ή όχι. (85-88).

Οι πρέσβεις ορίζουν τι είναι απρόσφορη συζήτηση στην κατεπείγουσα χρεία της πόλης. Ούτε αυτοί θα επιχειρηματολογήσουν για να πείσουν τους Μηλίους να υποταχθούν επικαλούμενοι το ηθικό τους δικαίωμα να ηγούνται έχοντας παίξει νευραλγικό και αποφασιστικό ρόλο στην απώθηση του Περσικού κινδύνου και όντας πρωταίτιοι της Ελληνικής νικηφόρου αντίδρασης στην επέκταση της Αυτοκρατορίας. Και ούτε πάλι θα ασχοληθούν με το να αποδείξουν ότι την αρχή της άδικης συμπεριφοράς έκανε η άλλη πλευρά και ότι αυτοί δικαίως αμύνονται. Εξ ίσου όμως αξιώνουν τους Μηλίους άρχοντες να απόσχουν από περιττολογίες λόγων ότι ενώ είναι άποικοι των

Λακεδαιμονίων δεν συμμετέχουν με την μητρόπολη στον πόλεμο κατά των Αθηναίων, ή ότι σε τίποτα δεν τους έχουν βλάψει και αδικήσει. Μη νομίζετε ότι με τέτοια θα μας πείσετε. Το θέμα της συζήτησης είναι απόλυτα συγκεκριμένο – πώς θα σωθεί η Μήλος τώρα, όχι η πορεία και έκβαση του πολέμου ή η τελική ιστορική κρίση. Και το απόλυτα συγκεκριμένο κρίνεται βάσει του φυσικού νόμου της Ισχύος. Και ακολουθεί η περίφημη διατύπωση της Αρχής της Δύναμης που επέγραφα στην αρχή. (89).

Η συζήτηση συνεχίζεται δομούμενη στις εξής επτά φάσεις:

1^α / Πρώτα οι άρχοντες δέχονται την πρόκληση της πρακτικότητας, την οποία ερμηνεύουν ως απόφαση να τεθεί η βάση της συζήτησης στο συμφέρον και όχι στο δίκαιο. Αλλά επισημειώνουν ότι με τις μεγάλες τροπές που είναι το δίδαγμα της ιστορίας, στην ίδια ανάγκη με αυτούς θα βρεθεί κάποια στιγμή και η Αθήνα. Η οποία όντως γρήγορα ανήλθε στο επίπεδο ηγεμονικής δύναμης από υφειμένη θέση περίκλειστη μεταξύ ισχυρών γειτόνων, Μέγαρα, Αίγινα, Θήβα, Χαλκίδα. Και λόγω του περιοδικού ρυθμού του χρόνου, στον οποίο πάντα τα χρονικά υποτάσσονται κατά φύσιν, γεννώμενα, αναπτυσσόμενα, ακμάζοντα, παρ ακμάζοντα και θνήσκοντα, η ώρα της κρίσεως της Αθήνας θα έλθει αναγκαστικά. Συμφέρει λοιπόν να τηρείται η αρχή της δικαιοσύνης από όλους, ως κοινό αγαθό προς ωφέλεια όλων, και των ευρισκομένων υπό τον κλοιό της ανάγκης τώρα, και των θαλλόντων στην υπεροχή της δυνάμει τους στην παρούσα περίσταση, και των αναγκαζομένων και των αναγκαζόντων που θα βρεθούν στην θέση των πρώτων μια δεδομένη στιγμή.

1^β / Οι Αθηναίοι δεν ανησυχούν ιδιαίτερα για τις συνέπειες που θα έχει στην πόλη τους η τυχόν και μέλλουσα καταστροφή της ηγεμονίας της. Η Αθήνα δεν φοβάται πολύ άσχημη μεταχείριση εκ μέρους της Σπάρτης, αν ηττηθεί από αυτήν τελικά. Περισσότερο λογαριάζει την επιβολή στους συμμάχους της για να μην φτάσουν ποτέ να την απειλήσουν. Οι μεγάλες δυνάμεις ακόμη και στις τιτανικές αντιπαραθέσεις τους δεν συμπεριφέρονται άγρια στις νίκες και τις ήττες μεταξύ των, αν είναι όντως ηγεμονικές και θέλουν να δρουν ως σταθεροποιητές του συνολικού συστήματος ισχύος.

[Η φρόνηση του Καποδίστρια απέτρεψε στο συνέδριο της Βιέννης από το να «τιμωρηθεί» σκληρά η Γαλλία για την αυτοκρατορία του Ηπειρωτικού συστήματος. Αντίθετα η αφροσύνη της Δυτικής Ευρώπης, Αγγλίας και Γαλλίας, επέβαλλε με την Συνθήκη των Βερσαλλιών εξοντωτικούς όρους στην ηττημένη, με την παρέμβαση τρίτου, Κεντρική Ευρωπαϊκή δύναμη, την Γερμανία για τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, με ολέθριες συνέπειες. Βαρειά αλλά μετριώτερη ήταν η αντιμετώπιση της ίδιας Γερμανίας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά η ανάδυση του διπολικού αγώνα μεταξύ των νικητών (όπως μεταξύ των συμμάχων Αθήνας και Σπάρτης στους Περσικούς πολέμους μετά την νίκη τους), έθεσε σε δεύτερη μοίρα το θέμα. Η λήξη του Ψυχρού πολέμου πάλι ανέδειξε την ήπια σχετικά μεταχείριση του ηττημένου από τον νικητή.

Στο σύστημα των Ελληνικών πόλεων, όπου η ηγεμονία (όπως και η αυτοκρατορία με διαφορετικό τρόπο) δεν αποτελεί ενσωμάτωση των ηγεμονευομένων (αντίστοιχα των υπεισερχομένων στη αυτοκρατορία) σε σκληρές δομές ενιαίου λεγομένου «εθνικού» κράτους Ευρωπαϊκού τύπου, η ισχύς του γενικού νόμου που διατυπώνουν οι Αθηναίοι πρέσβεις είναι εμφανιωτέρη. **Η Μήλος καταστράφηκε τελείως ως παρεμπιπτούσα απώλεια. Η Αθήνα όμως όντως αντιμετώπισθηκε με μέτρο στη ήττα της από την Σπάρτη υπέρ μιας ηγεμονικής αρχής ισορροπίας και σταθερότητας στο Ελληνικό σύστημα, παρά την σκληρή παρεμβατικότητα του Λύσανδρου στην αρχή υπό το κράτος στρατηγικής αποφασιστικής κυριαρχίας (απάδουσας προς την Ελληνική πραγματικότητα).** Η μόνη σημαντική εξαίρεση στον νόμο αυτό είναι η βαρβαρική καταστροφή των Θηβών από τον Αλέξανδρο. Αλλά ο Μακεδόνας ήθελε κυριαρχία, και η Θήβα υποτροπίασε μετά την Χαιρώνεια. Η περίπτωση του Κορινθιακού ολέθρου μετά την συντριβή της Αχαϊκής Συμπολιτείας από την Ρώμη δεν εμπίπτει στον κανόνα, ως παραδειγματική τιμωρία μιας πόλεως μεταξύ και αντί πολλών].

Οι αδύναμοι καταστρέφονται αν αντιταχθούν στην Αρχή της δύναμης. Οι δυνατοί και στην ήττα τους (που είναι έτσι κι αλλιώς εξαιρετικά δαπανηρή από κάθε άποψη για τους νικητές) διατηρούνται για τον περιορισμό περαιτέρω πολλαπλασιαστικού κόστους (οικονομικού, ασφάλειας, σταθερότητας, πολιτισμικού και ιδεολογικού), που θα προέκυπτε αναπόφευκτα από την καταστροφή τους. Ο πόλεμος μεταξύ δυνατών είναι σαν αγώνας πάλης για να φανεί και αποδειχθεί ο καλύτερος στη σταθεροποίηση του γεωπολιτικού πεδίου, όχι για να καταστραφεί ο ένας εκ των δύο. Η Ευρωπαϊκή τεχνητότητα και βουλευσιαρχία έχει θολώσει στο

μυαλό τους την φυσική αυτή αρχή, και ο άλλος κόσμος τους το χρωστάει αυτό στον λογαριασμό που έρχεται.

Ως προς το τι θα πάθουμε όταν βρεθούμε στην δική σας θέση και ανάγκη, δεν αθυμούμε λοιπόν λένε οι Πρέσβεις. Και εν πάση περιπτώσει αφήστε μας να κινδυνεύσουμε όταν έρθει η ώρα. Αλλά είπαμε ότι η διαβούλευσή μας τώρα έχει θέμα άμεσο και πρακτικό, την σωτηρία σας. **Και σας προτείνουμε την λύση που συμφέρει και εμάς και σας. Η ειρηνική σας ένταξη στην συμμαχία μας ωφελεί στην εδραίωση της ηγεμονίας μας (είναι δε κέρδος μας να γίνει αυτό χωρίς να προκαλέσουμε τον όλεθρό σας), ενώ ταυτόχρονα το δικό σας μέγα κέρδος είναι ότι σας σώζει από βέβαιη καταστροφή.**

(90-93)

2^α / Αφού μιλάμε για συμφέρον, αντιτείνουν οι άρχοντες των Μηλίων, γιατί δεν σας συμφέρει να είμαστε φίλοι, αντί εχθροί, και η Μήλος να τηρεί ακριβή ουδετερότητα στον πόλεμο;

Ειδικά δε αυτό σας συμφέρει, συνεχίζουν, γιατί εμείς ως Δωριείς και άποικοι των Λακεδαιμονίων δεν εντασσόμαστε στο Ιωνικό χώρο, στον οποίο κυρίως ασκείται την ηγεμονία σας. Έτσι η αποδοχή εκ μέρους σας της ουδετερότητάς μας δεν δημιουργεί κανένα προηγούμενο για αντίστοιχη αξίωση εκ μέρους των ήδη μελών της συμμαχίας σας. Αντιθέτως λειτουργεί υπέρ σας το ότι καίτοι είμαστε άποικοι της Σπάρτης μένουμε φίλοι σας και ουδέτεροι στην διένεξη Σπάρτης και Αθήνας.

Επί πλέον, η συμφωνία σας για την ουδετερότητά μας θα αποτελεί ισχυρό κίνητρο για όσους μένουν ουδέτεροι στον πόλεμο να παραμείνουν ουδέτεροι και φίλοι σας. Αντίθετα η βίαιη υποταγή μας στην ηγεμονία σας θα τους δημιουργήσει την τάση, και πολλούς θα τους σπρώξει, να συμμαχήσουν με την Σπάρτη για την ασφάλεια και ανεξαρτησία τους.

Η πρόταση (συνέχισης και συμβατικής υποχρέωσης της) ουδετερότητας των Μηλίων είναι πραγματολογική και όχι προσχηματική. Σαν νησί η Μήλος βρίσκεται στο πεδίο και τον απόλυτο έλεγχο της μεγάλης ναυτικής δύναμης. Στο αρχιπέλαγος και σε όλες τις θάλασσες κυριαρχεί η Αθήνα. Η Αθηναϊκή Συμμαχία-Ηγεμονία είναι προεξechόντως παραθαλάσσια και νησιωτική, η οικονομία της εμπορική και χρηματιστική, η στρατιωτική της

δύναμη κυρίως ναυτική. Η Μήλος και να ήθελε δεν μπορεί να προκαλέσει πρόβλημα στην Αθήνα και την Αρχή της. Ο συσχετισμός δυνάμεως είναι δε συντριπτικός. **Άρα ούτε μπορεί ούτε θέλει η Μήλος να προκαλέσει προβλήματα στην Αθήνα.** Εξαρτάται και αυτή από την θάλασσα, την οποία ελέγχει μέχρι τότε απόλυτα η Αθήνα.

[Η τροπή του πολέμου γίνεται όταν η Σπάρτη αποφασίζει μετά την Σικελική εισστρατεία να μεταμορφώσει τον πόλεμο από διαπάλη μεταξύ γης και θάλασσας στο γεωπολιτικό, στρατιωτικό και οικονομικό πεδίο, μεταξύ Δωρικού και της Αττικής μετάλλαξης του Ιωνικού στην πολιτισμική σφαίρα, μεταξύ παραδοσιακού και νεωτερικού πνεύματος, - σε ολοκληρωτικό αγώνα καθολικής υπερίσχυσης. Υιοθέτησε την λογική της Ηγεμονίας και απέκτησε γρήγορα, με την οικονομική στήριξη της Περσικής αυτοκρατορίας, ναυτική δύναμη. Νίκησε, αλλά ταχύτατα κατεστράφη. Στον Ελληνισμό δεν χωρούν αυτά τα πράγματα].

Όπως έχουν τα πράγματα το 416 π. Χ., η αναγκαστικά πιστή φιλική ουδετερότητα της Μήλου (που ως φιλική, όπως τονίζεται από τους Μήλιους άρχοντες, αφήνει την πόρτα ανοιχτή για διάφορες διευκολύνσεις και διευθετήσεις), φαίνεται λοιπόν η σφαιρικά καλύτερη λύση, συμφέρουσα και στις δύο πλευρές.

2β / Η απάντηση των Αθηναίων πρέσβων είναι καταλυτική. Στην κενή λογικότητα των Μηλίων, αντιπαρατίθεται η μεστή οντολογία των Αθηναίων.

Μας βλάπτει περισσότερο λένε στους άρχοντες η φιλία σας από την έχθρα σας. Γιατί αν δεχθούμε την φιλική σας ουδετερότητα, θα δώσουμε την εντύπωση αδυναμίας, ενώ το μίσος σας θα είναι απτή απόδειξη της ισχύος μας. Ούτε λογαριάζονται στην ιστορική πραγματικότητα προσχηματικοί δικαιωματικοί λόγοι απέναντι στο άνυσμα της δύναμης. Έτσι κανείς δεν θα σκεφθεί πραγματικά ότι τους Ιωνικής καταγωγής νησιώτες έχουμε στην συμμαχία μας λόγω της οικειότητας και συγγενείας των προς εμάς, οπότε εσείς μένετε δικαιολογημένα απ' έξω εξ αιτίας της ανοικειότητας και φυλετική διαφοράς μας.

Όλοι καταλαβαίνουν ότι η αιτία και λόγος που συμπεριλαμβάνονται στην ηγεμονία μας όσοι συμπεριλαμβάνονται είναι η δύναμή μας, άσχετα από τον Ιωνικό, Αιολικό, ή Δωρικό χαρακτήρα των.

Ο λόγος που το κάνουμε είναι επειδή μπορούμε, δυνάμεθα να το κάνουμε.

Πρώτον αυτό, η δύναμη ενέχει εν εαυτή την αυτοδικαίωσή της, - η μοίρα, το μοίρασμα και η κατανομή, η κοσμική τάξη, ο φυσικός νόμος θεών και ανθρώπων δικαιώνει το βιαιότατον, όπως έγραψε ο Πίνδαρος.

Και δεύτερον μαζί με το πρώτον, ο λόγος που ασκούμε την δύναμή μας προς μια ωρισμένη κατεύθυνση είναι γεωπολιτικός και όχι φυλετικός. Η δύναμη έχει σχέση με την γεωγραφία. Έτσι η Αρχή μας περιλαμβάνει νησιώτες και παραθαλάσσιους, ασχέτως εθνολογικής σύστασης, γιατί είμαστε ναυτική δύναμη, και η ηγεμονία μας είναι των θαλασσών και του εμπορίου. Και για αυτό τον λόγο πάσα ανάγκη, ως νήσος, να υποταχθείτε στην ηγεμονία μας. Μάλιστα μας συμφέρει περισσότερο η καταστροφή σας, γιατί αυτό θα αυξήσει ακόμη περισσότερο την ασφάλειά μας, από όσο η εθελούσια υποταγή σας. Ο όλεθρός σας θα είναι μάθημα και για αυτούς που είναι ήδη στην συμμαχία μας να μην σκεφθούν να νεωτερίσουν, και για εκείνους που δεν έχουν ήδη συμπεριληφθεί να ξέρουν τι να κάνουν χωρίς πολλή συζήτηση όταν τους το ζητήσουμε.

Τέλος, δεν μας ενδιαφέρει λοιπόν αν μερικές ουδετερίζουσες εσωτερικές πόλεις της ηπειρωτικής Ελλάδας φοβηθούν από την περίπτωσή σας, επειδή δεν δεχόμαστε την φιλική σας ουδετερότητα, και σκεφθούν σοβαρώτερα για την ασφάλειά των, ακόμη και σπρωχνόμενες με αυτόν τον τρόπο στην σφαίρα και αγκαλιά της Σπάρτης, στην επιρροή της οποίας έτσι κι αλλιώς βρίσκονται. Μας ενδιαφέρει η επίπτωση που θα έχει το παράδειγμά σας στις παραθαλάσσιες και νησιωτικές πόλεις, τόσο σε εκείνες που δεν ανήκουν ακόμη στην Αρχή μας, όσο και σε εκείνες που οι ανάγκες της ηγεμονίας μας τις κάνουν να δυσανασχετούν και τις βάζουν σε πειρασμό να δοκιμάσουν τίποτα αλόγιστο.

(94-99)

3α/ Οι Μήλιοι επικαλούνται τώρα, μετά τις αποτυχημένες πρακτικότητές τους που θρυμματίστηκαν στον σκληρό βράχο της δύναμης, κάτι που βρίσκεται ψηλά στο αξιακό σύστημα του Ελληνισμού.

Από την δύναμη πάνε στην τιμή, στον «θυμό», στο θυμοειδές, και στην θεμελιώδη ηθολογική διάκριση της ποιότητας της ανθρωπίνης ύπαρξης μεταξύ του εσθλού και του δειλού, του καλού καγαθού και του ελαττωματικού, της δόξας και της ντροπής.

Σεις, λένε στους Αθηναίους, μοχθείτε τόσο και κάνετε τα πάντα για την Αρχή σας, είναι τιμή για σας. Λέτε ότι και κάποιοι από τους υποφέροντες την εξουσία σας σκέφτονται να παρακινδυνεύσουν να την αποτινάξουν αφορμής δοθείσης, - πάλι για την τιμή τους. Εμείς που είμαστε ελεύθεροι, και προτείνουμε προς εσάς τα μέτρα λαμβάνοντας υπ' όψιν την δύναμή σας, δεν θα ήταν έσχατη ατίμωση, κακία και δειλία πρώτου μεγέθους δηλαδή, αν δεν κάνουμε τα πάντα για να μην υποταγούμε; Γιατί δεν μπορούμε να κρατήσουμε και οι δυο την αναλογική τιμή μας, αλλά πρέπει εσείς να την πάρετε όλη, εμείς δε να ατιμασθούμε ολοκληρωτικά υποδουλούμενοι εθελούσια χωρίς αιδώ;

3β/ Συντριπτική η απάντηση των Αθηναίων. Όπως το δίκαιο κρίνεται από ίσης δύναμης, έτσι και η ανδραγαθία και η δόξα αποτελεί διακύβευμα ενός αγώνα «από του ίσου». Ένας λειψός δεν πάει να ανταγωνισθεί τον τέλειο αθλητή, ούτε είναι ντροπή να μην τα βάλει με έναν καλύτερό του. Ο αγώνας είναι πάντα αγώνας διαμφισβητούμενης αξίας, τότε έχει νόημα. Δεν υπάρχει αγώνας σε περίπτωση προφανούς ανισότητας αξίας των δύο μερών. Τότε δεν είναι ντροπή για τον ήσσονα να φροντίσει για την σωτηρία του, αφού δεν διακυβεύεται η τιμή του προς τον ομολογουμένως κρείσσονα.

(100-101)

4^α / Οι άρχοντες καταφεύγουν τώρα στις ψιλές δυνατότητες. Καμμιά φορά οι ειβάσεις στρατιωτικών επιχειρήσεων δεν αντιστοιχεί στους

συσχετισμούς δυνάμεων των μερών. Αν υποταχθούμε ευθύς τώρα, το πράγμα έληξε οριστικά. Αν αντισταθούμε υπάρχει ελπίδα από τυχόν συνδρομή περιστάσεων απρόβλεπτων ή εικαζόμενων τώρα να σταθούμε όρθιοι.

4β / Ο Ελληνισμός έχει εξαιρετικά αρνητική αποτίμηση της ελπίδας, ήδη διατυπωμένη καθαρά από τον Ησίοδο.

Όσο μάλιστα ο άνθρωπος βρίσκεται σε δυσκολώτερη κατάσταση τόσο τείνει η ελπίδα να αποτελεί προβολή της αγωνιώδους επιθυμίας του να γλυτώσει από την δυσχέρεια. Και όσο ο κίνδυνος από την δύσκολη κατάσταση μεγαλώνει, τόσο το μυαλό σκοτεινιάζει από τα πάθη και η λογική τίθεται στην υπηρεσία επιπόνησης φαντασιακών πιθανοτήτων γλυτωμού. Στη τραγωδία των εσχάτων δε, η ελπίδα καταντά κωμωδία παραισθήσεων σωτηρίας.

Οι πρέσβεις απλά σχολιάζουν ρεαλιστικά, ότι και πάλι το θέμα εν τέλει είναι ζήτημα δύναμης.

Όσοι ελπίζουν, (με ή χωρίς πραγματολογικό υπολογισμό, επί δεδομένων, των δυνατοτήτων και τυχαιοτήτων που ενδέχεται να συντρέξουν στην έκβαση μιας επιχείρησης), και το πράττουν αυτό από περιοπής ισχύος και περιουσίας μέσων, πρώτον βαίνουν εδραιότεροι στην μάχη ή όποια διεκδίκηση, και δεύτερον, αν και όταν σφαλούν όπως είναι το κανονικότερο, βλάφτηκαν μεν στη συγκεκριμένη ενέργεια και έργο, αλλά δεν κατέρρευσαν.

Αντίθετα αυτοί που ριψοκινδυνεύουν τα πάντα βασιζόμενοι σε φρούδα ελπίδα καταλαβαίνουν το σφάλμα της ελπίδας όταν συναντήσουν τον ανεπανόρθωτο όλεθρο. Γιατί στην φύση της ελπίδας είναι να ακμάζει και θάλλουσα να συνεπαίρνει τότε ακριβώς που είναι ο καιρός να προφυλαχθεί κανείς από αυτήν.

Και σεις τώρα Μήλιοι, λένε οι πρέσβεις, βρίσκεστε ακριβώς σε αυτόν τον φοβερό συνδυασμό: είστε αδύναμοι και όλα εξαρτώνται από μια ροπή, από το ποιά απόφαση θα πάρετε σε μια στιγμή. Και μη μοιάσετε με εκείνους που όταν στερέψουν οι λογιόφανείς φανερές συγκεκριμένες ελπίδες καταφεύγουν σε τσαρλατανικές μαντείες και σε τέτοιου είδους παραφροσύνες που λυμαίνονται τους ανθρώπους τρέφοντάς τους με αφανείς ελπίδες.

5^α / Και σε αυτό το σημείο περιπίπτουμε σε ένα νευραλγικό σημείο του Θουκυδίδειου μαθήματος.

Οι Μήλιοι άρχοντες ορίζουν που βασίζεται η ελπίδα τους. Δεν είναι αόριστη και αφανής. Και θεμελιώνεται στην υπεροχή του θείου και σε ισχυρή ανθρώπινη επικουρία. Ξέρουν ότι είναι άπελπις η αντίσταση απέναντι στην υπεροχή της Αθηναϊκής δύναμης αν δεν προστεθεί υπέρ τους στην ζυγαριά της μοίρας σημαίνουσα εύνοια της τύχης και βοήθεια ισοσταθμίζουσα την διαφορά ισχύος.

Στην προσδοκία μας για βαρύνουσα καλή τύχη βασιζόμαστε στο θείον. Γιατί εμείς μένοντας στην ευσέβεια αντιμετωπίζουμε μια άδικη πρόκληση, *“ὅτι ὅσοι πρὸς οὐ δίκαιους ἰστάμεθα”*.

Και πιστεύουμε ότι την τεράστια υστέρηση της δύναμής μας απέναντι στην ισχύ σας θα την αναπληρώσουν οι Λακεδαιμόνιοι. Γιατί εύλογα περιμένουμε ότι η Σπάρτη θα μας καλύψει με την συμμαχία της αν μας επιτεθείτε, [ακόμη και βάζοντας πέρα τους στρατηγικούς (να ανακόψει την επέκταση της ηγεμονίας σας και μάλιστα στην θάλασσα, και ειδικά σε μέρος του Αιγαίου με νευραλγική θέση προς την Πελοπόννησο και το πέλαγος προς Κρήτη) και τακτικούς λόγους (να σταματήσει με μια αποφασιστική κίνηση την όρεξη της Αθήνας για πλήρη επανέναρξη των γενικευμένων εχθροπραξιών) που θα την ωθήσουν να το κάνει], - έστω και μόνον λόγω της συγγενείας μας προς αυτήν και της αισχύνης να δείξει ότι αδιαφορεί για το τι θα μας συμβεί.

Η ουσία της Σπάρτης βρίσκεται στο συστατικό βίωμα του Ελληνισμού, να ντρέπεσαι για ό,τι άσχημο είσαι και κάνεις, θεμελιώνεται στην σύστοιχο προς την υπερηφάνεια του εσθλού, την επι-φάνεια του καλού, την αιδώ του δειλού, την εν-τροπή του αισχρού.

Και με την διττή αυτή παρακαταθήκη, δεν έχουμε άλογο θράσος αντιστεκόμενοι προς εσάς τους πανίσχυρους.

5β / Η απάντηση των Αθηναίων πρέσβων είναι λακωνική, βραχεία για τέτοια μείζονα ζητήματα και μεστή νοήματος. Είναι καταιγιστική.

Πρώτον, δεν υστερούμε σε ευσέβεια και δεν περιμένουμε έλλειμμα της θείας ευμένειας προς εμάς. Γιατί δεν αξιώνουμε ούτε κάνουμε τίποτα επέκεινα των όσων οι άνθρωποι γενικώς και κοινώς πιστεύουν για το θείον αφ' ενός, και για την δική τους πραγματική γνώμη, βούληση και ενέργεια αφ' ετέρου.

“ήγούμεθα γάρ τό τε θεῖον δόξη, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντός ἀπο φύσεως ἀναγκαίας, οὐ ἄν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες καὶ ἐσόμενον ἐς αἰὶ καταλείποντες χρώμεθα αὐτῷ, εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἄν καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους δρῶντας ἄν ταυτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσωσασθαι”.

V, 105

[«Γιατί νομίζουμε ότι και το θείον όπως πιστεύουμε και το ανθρώπειο σαφέστατα και πάντοτε από φυσική αναγκαιότητα, εξουσιάζει αυτό του οποίου υπερισχύει. Και εμείς, χωρίς να έχουμε θεσμοθετήσει αυτόν τον νόμο, και χωρίς να είμαστε οι πρώτοι που τον εφαρμόζουμε προθεσμοθετημένο, αλλά έχοντάς τον παραλάβει υπάρχοντα και μέλλοντες να τον αφήσουμε ες αεί ισχύοντα, - εμείς απλά τον εφαρμόζουμε, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι και σεις και κάθε άλλος που θα έχαιρε την ίδια δύναμη με εμάς επίσης θα έκανε ακριβώς το ίδιο. Και έτσι εύλογα δεν φοβόμαστε ότι θα ελαττωθούμε εκ μέρους του θείου για αυτήν μας την δράση»].

Και δεύτερον, ως προς την πεποίθησή σας ότι οι Λακεδαιμόνιοι θα σας βοηθήσουν σύμφωνα με τις αξίες τους από ντροπή για την αισχροτήτα της εγκατάλειψής σας, ενώ επαινούμε την αγαθότητά σας, δεν ζηλεύουμε την ανοησία σας (***“... μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον”***).

Η Σπάρτη ενδιαφέρεται πραγματικά μόνο για τον εαυτό της. Η ίδια είναι εν πολλοίς η ούσα πραγμάτωση της Δωρικής ιδέας. Η αρμονία της τελειότητας κυριαρχεί στο εσωτερικό της. Και η αρετή της αριστείας τρέφεται και θάλλει σε αυτήν την αρμονία του κάλλους. Αλλά στην σχέση της προς τους άλλους, έχοντας πολλά να μεμφθεί κανείς για την συμπεριφορά της, η συνοπτική και γενική δηλωτική διατύπωση του

χαρακτήρα της είναι ότι επιφανέστατα από όσους ξέρουμε οι Λακεδαιμόνιοι θεωρούν τα ηδέα καλά και τα συμφέροντα δίκαια.

[Η βάση του χαρακτηρισμού αυτού της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής της Σπάρτης έγκειται στην υψηλή στρατηγική της πόλης που συνίστατο στην διασφάλιση για τους Όμοιους της απαραίτητης για τον αγώνα της τελειότητας ησυχίας κατά το δυνατόν από τους περισπασμούς και μέριμνες των βιοτικών και πολιτικών αναγκών].

Ωστε και κατ' αμφοτέρω τα προβαλλόμενα ως βάσιμες ελπίδες οι Μήλιοι επενδύουν ακόμη σε άλογη σωτηρία.

(104-105)

6^α / Μετά την καθοριστική επανάληψη του Νόμου της Δύναμης, οι Μήλιοι δεν επανέρχονται στο θέμα του θείου. Επιμένουν αντιθέτως στην αρωγή των Λακεδαιμονίων δείχνοντας έτσι σε τι ακριβώς ελπίζουν πραγματικά (τα δ' άλλα προσχηματικά) αντιστεκόμενοι κατά των Αθηναίων.

Ωραία λοιπόν οι Λακεδαιμόνιοι κοιτάν μόνο το συμφέρον στις εξωτερικές σχέσεις. Ακριβώς συμφέρον τους είναι να βοηθήσουν τους αποίκους τους, εμάς τους Μήλιους, και να μη μας προδώσουν στην υπέρτατη ανάγκη μας, γιατί εγκαταλείποντάς μας θα γινόντουσαν ύποπτοι και αναξιόπιστοι σε όσους τους ευνοούν, αλλά ωφέλιμοι στους εχθρούς των.

Τόσο μάλιστα περισσότερο τους συμφέρει να μας επικουρήσουν όσο και γεωπολιτικά προσεχέστεροι είμαστε, καίρια δίπλα στην Πελοπόννησο νησιώτες προς το Αιγαίο και βεβαιότεροι στη στάση μας από άλλους λόγω της συγγενείας των λαών μας.

6^β / Το συμφέρον ορίζεται συγκεκριμένα και από την ασφάλεια της επίτευξής του για να είναι ρεαλιστικό. Είναι το δίκαιο και το καλό που απαιτούν και προκαλούν επικίνδυνες δράσεις στο πεδίο του χρόνου. Και οι Σπαρτιάτες δεν δρουν παράτολμα.

(Η Σπάρτη δεν προέβαινε σε ενέργεια, και ιδίως στρατιωτική παρέμβαση, αν δεν ήταν δεμένη η επιτυχία της).

Η ασφάλεια λοιπόν της δράσης τους υπέρ σας, συνεχίζουν οι πρέσβεις, δεν εξαρτάται από την γεωγραφική προσέγγιση σας προς τα μέρη της επιρροής τους ή την φυσική εύνοιά σας προς αυτούς, αλλά αποκλειστικά από το πραγματικό ισοζύγιο των δυνάμεων που θα εμπλακούν. **Ιδιαίτερα οι Λακεδαιμόνιοι επαναλαμβάνουμε αυτό είναι το μόνο που προσέχουν.** Για αυτό και όταν εκστρατεύουν καλούν και όλους τους συμμάχους προς σχηματισμό συντριπτικής υπεροχής δύναμης κρούσης.

Ωστε όλα τα λεγόμενά σας είναι στον αέρα, γενικολογίες φαντασιακές. Οι Σπαρτιάτες απλά δεν θα βοηθήσουν νήσο όταν εμείς θαλασσοκρατούμε (***“ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι”***).

(106-109)

7^α / Οι Μήλιοι άρχοντες τρέπονται τώρα σε λογικοφανείς ανόητους συνδυασμούς φαντασιακών δυνατοτήτων, σαν αυτούς με τους οποίους βρίθουν οι αναλύσεις των «ειδικών» των Μέσων Μαζικής Παραπληροφόρησης στους καιρούς μας του θνήσκοντος Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Εντάξει, λένε, δεν θα έλθουν εις άμεση βοήθεια οι Σπαρτιάτες, αλλά θα στείλουν άλλους που κρυφά, πειρατικά, θα διέρχονται το ευρύ Κρητικό πέλαγος, χωρίς να μπορείτε να τους πιάνετε όλους. Κι αν ούτε αυτό ευδοκιμήσει, θα στραφούν εναντίον άλλων μελών της δικής σας ηγεμονίας, όπως είχε κάνει ο Βρασίδας, και τότε δεν θα ασχολείστε με το να προσαρτήσετε αυτό που δεν σας ανήκει όπως εμάς, αλλά θα αγωνίζεσθε να περισώσετε τα δικά σας και την δική σας ηγεμονία. Κι εμείς θα γλυτώσουμε με αυτόν τον αντιπερισπασμό.

7β / Οι Αθηναίοι πρέσβεις δεν καταδέχονται να αναλύσουν λεπτομερώς τα πραγματολογικά λάθη σε αυτούς τους ονειρικούς λογαριασμούς που ο

φόβος κάνει το μυαλό να εκλογικεύει. Λένε μόνο κοφτά, ότι όπως όλοι οι Έλληνες ξέρουν και από πείρα πολλοί, η Αθήνα δεν σταματάει ποτέ μια επιχείρηση επειδή άλλες συμπίπτουν, ούτε συγκεκριμένα έλυσε μια πολιορκία γιατί προέκυψε κάποια άλλη χρεία ή ανάγκη.

Και κόβουν την συζήτηση, με μια συμπάσχουσα παραίνεση.

Από την αρχή σας είπαμε ότι η διαπραγμάτευση είναι για την σωτηρία σας τώρα, τελευταία στιγμή πριν την καταστροφή σας. Και όλη αυτήν την ώρα δεν μας είπατε μια κουβέντα που αν την δεχθούν άνθρωποι στην περίστασή σας θα νομίσουν ότι θα σωθούν. Αλλά κατεβάζετε ελπίδες που κι αν τελεσφορούσαν αφορούν στο μέλλον, όταν θα έχετε συναντήσει τον όλεθρο, ενώ τα δεδομένα είναι συντριπτικά εναντίον σας στο παρόν.

Εμείς αποχωρούμε, σκεφτείτε μεταξύ σας, κι αν δεν βγείτε με κάτι σωφρονέστερο, θα έχετε επιδείξει μέγα διανοητικό παραλογισμό.

Και μια συμβουλή. **Μην αφήσετε την ντροπή, την αισχύνη, να κυριαρχήσει μέσα σας – αυτή επί το πλείστον καταστρέφει τους ανθρώπους που βρίσκονται μπροστά σε κινδύνους αισχρούς και άμεσους.** Πολλοί, ενώ βλέπουν που πάνε τα πράγματα, πέφτουν θύματα μιας λέξης, του αισχρού και της αισχύνης, και υπό την μαγική δύναμη ενός ονόματος βυθίζονται εικόσια σε πραγματικές ανήκεστες συμφορές, προσλαμβάνοντας ντροπή και αισχύνη **αισχρότερη από αυτήν που προσπάθησαν να αποφύγουν, γιατί τώρα είναι και παθόντες τα έσχατα και ανόητοι – χειρότερα από την ντροπή να πάθουν από τύχη.**

Μην πέσετε λοιπόν σε αυτήν την λεκτική παγίδα, μην νοιώσετε ότι είναι απρεπές να δεχθείτε τους μέτριους όρους της μέγιστης δύναμης που είναι η Αθήνα, η οποία σας ζητεί να μπειτε στην συμμαχία της και να έχετε όπως είναι η τάξη σας την πόλη σας υποτελή στην δική μας. Μην ενδώσετε στην παράλογη φιλονικία προς τον καλύτερό σας, όταν το προκείμενο είναι για σας η ασφάλεια ή ο πόλεμος.

Και δίνουν οι πρέσβεις την επιτομή του ορθού κανόνα συμπεριφοράς για πόλεις, κράτη, θεσμούς και άτομα:

ὥς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλείστ' ἂν ὀρθοῖντο.

[Αυτοί που στους ίσους δεν υποχωρούν, στους καλύτερους προσφέρονται όμορφα, στους δε υποδεέστερους μετριάζουν τις διεκδικήσεις τους, αυτοί είναι γενικά που στέκουν όρθιοι].

Σκεφτείτε καλά, τελειώνουν, ότι η διαβούλευσή σας είναι για την πατρίδα σας, για την μια πατρίδα που το αν θα σταθεί ή θα πέσει εξαρτάται από μια απόφασή σας.

(110-111)

Και οι πρέσβεις βγαίνουν από την αίθουσα συσκέψεων. Οι άρχοντες συσκέπτονται και ανακοινώνουν την απόφασή τους.

Δεν αλλάξαμε γνώμη. Δεν μπορούμε, ω Αθηναίοι, να αφαιρέσουμε την ελευθερία από πόλη που έχει ιστορία 700 ετών. Αλλά έχοντας εμπιστοσύνη στην εκ του θείου σώζουσαν αυτήν τύχη και στην τιμωρία της αδικίας από τους ανθρώπους θα προσπαθήσουμε και τώρα να την σώσουμε. Σας προτείνουμε να είμαστε φίλοι προς εσάς, αληθινά ουδέτεροι και εχθροί προς κανένα, και αναχωρήσετε από το νησί αφού κάνουμε σπονδές με συγκεκριμένους όρους τέτοιους που να είναι κατάλληλοι και χρήσιμοι για αμφοτέρους εσάς και εμάς.

Απομονώνετε τους εαυτούς σας, απαντούν φεύγοντας οι Αθηναίοι πρέσβεις. Μόνοι εσείς κρίνετε σαφέστερα τα μέλλοντα από αυτά που είναι μπροστά στα μάτια σας. Και επειδή τα επιθυμείτε βλέπετε τα αφανή σαν να συμβαίνουν. Επαφιέμενοι τα μέγιστα στους Λακεδαιμόνιους και στην τύχη και στις ελπίδες, τα μέγιστα και θα σφαλείτε.

[Ο Ελληνισμός γενικά δεν εμπιστεύεται το μέλλον. Είναι πίσω μας, ήδη διατυπωμένο στον Όμηρο. Ούτε έχει την φρεναπάτη ότι το δημιουργεί.].

Οι πρέσβεις αποχωρούν. Οι Αθηναίοι στρατηγοί αρχίζουν την πολιορκία. Περιτειχίζουν την πόλη και κάνουν πλήρη αποκλεισμό και από ξηρά και από θάλασσα. Κόπτουν τα δένδρα και εμποδίζουν τον επισιτισμό των κατοίκων. Η μεγαλύτερη δύναμη αποσύρεται.

Οι Μήλιοι προσέχουν την κατάσταση των πολιορκητών, και βρίσκοντας μια ευκαιρία κάνουν μια επιτυχή αιφνιδιαστική έξοδο κυριεύουν το μέρος του περιτειχίσματος που γειτόνευε προς την αγορά της πόλης, σκοτώνουν μερικούς φρουρούς και εισάγουν σίτο και όσα περισσότερα χρήσιμα μπορούσαν. Αυτά έγιναν προς το τέλος του καλοκαιριού του 416 π. Χ.

Οι Αθηναίοι προσέχουν περισσότερο την πολιορκία. Άλλη μια φορά αργά το φθινόπωρο πάλι οι Μήλιοι είχαν μια δεύτερη αφορμή παρουσίας λίγων φρουρών σε τμήμα του περιτειχίσματος το οποίο με μια έξοδο κατέλαβαν προσωρινά.

Οι Αθηναίοι αποφασίζουν αμέσως μετά να τελειώσουν με οριστική λύση το θέμα. Στέλνουν στρατιά υπό τον Φίλοκράτη Δημέου. Η πολιορκία γίνεται τώρα κατά κράτος. Συμβαίνει και διάσταση απόψεων, όπως είναι φυσικό, μεταξύ των Μηλίων. Γίνεται και κάποια προδοσία ενός εξ αυτών. Αποφασίζεται η παράδοση άνευ όρων της πόλης στους Αθηναίους, ή μάλλον με τον ρητό όρο ότι για την τύχη των κατοίκων θα αποφασίσουν οι Αθηναίοι.

οί δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἡνδραπόδισαν. τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ὥκισαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

V, 116, 4

Εκτέλεσαν όλους τους άνδρες από εφηβικής ηλικίας και πάνω, πούλησαν για δούλους τα παιδιά και τις γυναίκες, και έστειλαν 500 Αθηναίους αποίκους κληρούχους στην χώρα.

(114-116)

Και εδώ τελειώνει το Ε' βιβλίο της ιστορίας. Και ο Θουκυδίδης αρχίζει στο έκτο την διήγηση της εκστρατείας των Αθηναίων στην Σικελία. Η Αθήνα είχε αποφασίσει την επέκταση του πολέμου για την απόλυτη ηγεμονία. Ανοίγει νέο τεράστιο θέατρο στρατιωτικών επιχειρήσεων περικυκλώνοντας την Πελοπόννησο και την κυρίως Ελλάδα. Θέλει να προκαλέσει ασφυξία στην Σπάρτη.

Η Μήλος ήταν παράδειγμα, όπως είπαν οι πρέσβεις ωμά, για την εσωτερική ασφάλεια της Αρχής εν όψει του αναλαμβανόμενου τιτανικού αγώνα επικράτησης.

Οι Μήλιοι έμειναν μόνοι στην ώρα της μεγάλης ανάγκης. Ούτε το θείον ούτε οι Λακεδαιμόνιοι τους εβοήθησαν, όπως είχαν προβλέψει οι Αθηναίοι. Κανείς δεν ενδιαφέρθηκε. Όλες οι ελπίδες τους φάνηκαν όντως φρούδες, όπως ήταν προφανές. Και παθόντες και άφρονες.

Και το πάθος τους δεν είχε νόημα. Δεν έμεινε η πράξη τους σαν δόξα και σύμβολο όπως των Σπαρτιατών στις Θερμοπύλες.

Ήσαν μια λεπτομέρεια στο σχέδιο του Θεού στον χρόνο και στο «τέλος» της ιστορίας.

Ευκαιρία δε στον Θουκυδίδη για να συνειδητοποιηθεί ο Νόμος της Δύναμης στο γίγνεσθαι του χρόνου.

Έμεινε το πάθος της Μήλου στην Μνήμη γιατί ο Θουκυδίδης βρήκε εκεί τον Νόμο της Ιστορίας.

Τον Νόμο, όχι το «Τέλος» της Ιστορίας.

Αλλά την ιστορική νομοτέλεια κατανοεί καθαρά αυτός που ξέρει την ιστορική σκοπιμότητα.

Όπως ο πρωθήβης Άναξ του Κάλλους, θάλλων τον κοσμικό ανθό της θείας επι-φάνειας, παίζων την εορτή της αιωνιότητας, εφηβικά αδιάφορος για τις μέριμνες, τις ανάγκες και τα πάθη της χρονικής ύπαρξης, γνωρίζει παντελώς τα πάντα του Κόσμου και χρησιμοδοτεί τα ατέκμαρτα των ανθρωπίνων περιστάσεων και επιδιώξεων, - αυτός ο αμεριμναίος αντί των αρμοδίων προσεχόντων εφόρων στα διάφορα πεδία της κοσμικής τάξης και των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Έτσι και ο κλασσικός νους.

Και έτσι το κλασσικό πνεύμα δίνει την τελεσίδικη ερμηνεία της ιστορικής πραγματικότητας, ενώ είναι ερωτικά προσηλωμένο στο ά-χρηστο κάλλος, στον ανθό και όχι στον καρπό της περιόδου.

Θουκυδίδης και Πίνδαρος λένε το ίδιο πράγμα στις δυο όψεις του.

Αν θες ηγεμονία στον χρόνο, τα Μηλιακά είναι απαραίτητα ες αεί.

[Την παρακμιακή Ευρωπαϊκή ιδεοληψία των τεχνητών κανόνων για την διατήρηση της επιβολής της αδυναμίας της υπέρ ενός νοσηρού status quo, έχει προεικασεί η φαντασίωση του Faust στον θάνατό του].

Και είναι χρήσιμα τα Μηλιακά και τα σχετικά και όμοια για το «τέλος» της ιστορίας. Όλα τότε έγιναν, τα πριν και τα μετά, για το θαύμα του Χρυσού αιώνα. Και ο πόλεμος και η Μήλος και τα Σικελικά, για τον Παρθενώνα και τον Επικούριο, για τον Φειδία και τον Πολύκλειτο, για τον Σοφοκλή και τον Ευριπίδη, για τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη.

Αλλά ο Ελληνισμός δεν την θέλει την ηγεμονία, όπως και την πολλή μέριμνα του χρόνου. Αφοσιώνεται στο «τέλος», όχι στον νόμο της ύπαρξης και της ιστορίας. Χωρίς να απαξιώνει γελοία, ούτε να αθετεί υβριστικά, τον Νόμο της Δύναμης, όπως ούτε τον Θεσμό της Γονιμότητας.

Βοά η λυρική ποίηση και το Δώριον μέλος για όσους ακούνε. Αστράφτει η γλυπτική και αρχιτεκτονική για όσους βλέπουν.

Και πρακτικά ρητορεύει ο Ισοκράτης: η επιδίωξη της Αρχής είναι που γκρέμισε Αθήνα και Σπάρτη. Και ο Ξενοφών τερματίζει την συνέχιση της Θουκυδίδειας ιστορίας του Μεγάλου Πολέμου για την Αρχή με την ακρισία και ταραχή που ακολούθησε την Μάχη της Μαντινείας. Άρκεσαν 69 χρόνια για να οδηγήσει την Ελλάδα η στρατηγική ισχύος στο τέλμα.

Πάλι και πάλι.

Δεν μας ταιριάζει.

Η Μεγάλη Ιδέα του Ελληνισμού είναι η γνήσια πολιτισμική ταυτότητα.

Το ακριβώς αντίθετο της Νεοελληνικής συστημικής αλλοτρίωσης. Της Προδοσίας εαυτού (αντί του «γνώθι σαυτόν») που πνίγεται στα απόνερα της ιστορίας βαυκαλιζόμενη Φαουστικά ότι βρίσκεται στην σωστή πλευρά της.

Δεν πρόσεξαν οι μωροί τον Δελφικό χρησμό για την Χωλή βασιλεία.

